

Universitat de Girona
Facultat de Lletres

Comunicació Cultural

Treball Final de Grau

Les entrevistes a músics:

Els casos de Miki Núñez i Natalia Lacunza

Autora: Laura Serrano García

Tutora: Carla Carreras Planas

Juliol de 2021

*A la música, per ser-hi sempre,
a Natalia i Miki, per posar-me els pèls de punta quan canten,
però sobretot a totes aquelles que em fan costat dia a dia.*

Finalment a la Carla, per guiar-me tan bé durant aquest projecte.

Gràcies.

RESUM

Aquest treball investiga el tracte que reben els músics, concretament els cantants, en el món de les entrevistes periodístiques. Estan buscant informació sobre la seva música o només busquen xafarderies? Són ètiques les preguntes que els fan als músics? En aquest document doncs, es contesten aquestes preguntes mitjançant una anàlisi de diverses entrevistes a dos cantants, un home i una dona.

La primera qüestió que es planteja és si les preguntes que els mitjans fan als músics són ètiques i es regeixen pel codi deontològic del mitjà, o no segueixen cap mena d'eticitat i el que volen és trobar un titular prou sucós que faci parlar. I la segona qüestió és si les preguntes varien de to segons el gènere de la persona entrevistada; és a dir, si els fan diferents preguntes a un home i a una dona que tenen una carrera musical molt semblant.

PARAULES CLAU

Entrevista, codi deontològic, preguntes, informació, mitjans de comunicació.

ABSTRACT

This work investigates the treatment that musicians, specifically singers, receive in the world of journalistic interviews. Are they looking for information about their music or are they just looking for gossip? Are ethical the questions that musicians receive? These questions are answered in this document through an analysis of several interviews of two singers, a man and a woman.

The first question that arises is whether the questions that the media ask to musicians are ethical and governed by the code of ethics of the media, or do not follow any kind of ethics and what they want is to find a headline juicy enough to speak. And the second question is whether the questions vary according to the gender of the interviewed person; that is, if they ask different questions to a man and to a woman who have a very similar musical career.

KEY WORDS

Interview, deontological code, questions, information, media.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	1
2. MARC TEÒRIC	2
2.1 L'entrevista	2
2.1.1 Les preguntes d'una entrevista.....	5
2.2 L'ètica en la comunicació.....	7
2.3 Codis deontològics	9
2.3.1 CCMA.....	9
2.3.2 Grup PRISA	11
2.3.3 Prensà Ibérica.....	11
2.3.4 Col·legi de periodistes de Catalunya i Fundació Consell de la Informació de Catalunya (FCIC).....	12
2.3.5 Federación de Asociaciones de Periodistas de España (FAPE)	12
3. METODOLOGIA	13
3.1 Tria dels artistes	13
3.2 Contextualització: el programa televisiu <i>Operación Triunfo</i>	14
3.3 Mètode d'anàlisi de les entrevistes.....	14
4. ANÀLISI DE LES ENTREVISTES	15
4.1 Miki Núñez	15
4.2 Natalia Lacunza.....	21
5. CONCLUSIONS	27
6. BIBLIOGRAFÍA I WEBGRAFÍA	31

ANNEXOS.....	34
Annex 1: Recompte dels mitjans de les entrevistes	34
Annex 2: Entrevistes	36
Miki Núñez	36
Natalia Lacunza.....	41
Annex 3: Resposta Miki Hazte Oír	47
Annex 4: Notícies sobre <i>Albalia</i>	48
Annex 5: Codis deontològics.....	50
Col·legi de periodistes de Catalunya i Fundació Consell de la Informació de Catalunya (FCIC).....	50
Federación de Asociaciones de Periodistas de España (FAPE).....	60

1. INTRODUCCIÓ

No és sorpresa per ningú, dir que avui en dia molta gent és moguda per les xafarderies. De fet, molts estudis de programes que s'alimenten d'aquestes, els programes del cor, demostren que la seva audiència oscil·la entre el 20 i el 30% (Gay, 2007), quan la quota mitjana de pantalla a la qual els grans mitjans aspiren i consideren rentable és el 16% (Wikipedia, 2021).

Aquest tipus de programes es basen en l'interès d'una persona per una altra a la que no té accés, persones famoses normalment, buscant una informació que no té cap utilitat per la seva vida, però que així i tot li interessa saber; és pur entreteniment i evasió (Mercado Sáez, 1999).

Per això, molts cops els periodistes i les persones que treballen en aquest tipus de programes, inclús en programes que no tenen res a veure amb les xafarderies, fan ús del què anomenem premsa rosa, “un subgènere del periodisme dedicat a parlar sobre les xafarderies i les relacions personals de les celebritats” (ConceptoDefinicion, 2018). Aquest tipus de periodisme, la majoria de les vegades, no té cap mena de rigor, i la informació es dona en molts casos sense confirmar-la i sense pensar en la persona sobre la qual s'està parlant.

Però aquí no es parla sobre aquest periodisme de premsa rosa en general, sinó de si les preguntes que els mitjans els fan als músics són ètiques i es regeixen pel codi deontològic del mitjà, o no segueixen cap mena d'eticitat i si les preguntes varien de to quan el gènere de la persona entrevistada també canvia; és a dir, si els fan diferents preguntes a un home i a una dona.

Diverses coses m'han portat a dur aquest treball a terme, però la més important ha sigut la meva relació amb la música. A l'hora de triar el tema d'aquest treball tenia molt clar que havia de ser alguna cosa que relacionés la música amb el que hem estat estudiant aquest quatre anys, i com a persona que li agrada la música i segueix a diversos cantants estava familiaritzada amb les entrevistes i com aquestes poden resultar incòmodes per alguns músics. Per això vaig voler fer aquesta anàlisi comparativa en què no només investigaria les preguntes que es fan als músics sinó que també podria veure si les preguntes variaven en funció del gènere de l'entrevistat.

Per tal de fer un treball d'anàlisi òptim de les entrevistes, aquest treball s'estructura de la següent manera: un marc teòric sobre les entrevistes, l'ètica en la comunicació i els codis deontològics, centrant-nos en diversos codis deontològics dels mitjans que més entrevisten als dos músics.

En el tercer apartat d'aquest treball s'explica la metodologia per fer-lo; quins artistes s'han triat, com els hem triat, una petita contextualització de l'origen dels nostres dos músics i el procés que hem seguit a l'hora de visualitzar, llegir i analitzar les entrevistes.

En el quart apartat del treball entrem directament a la part pràctica, després de recollir tots els temes i les preguntes que els feien en els mitjans als dos músics, en aquest s'hi fa una anàlisi dels temes més freqüents amb exemples de les preguntes que els fan als músics.

Finalment, a l'apartat cinc, s'hi plasmen totes les conclusions extretes de l'anàlisi feta prèviament i es contesten les principals preguntes que ens han portat a fer aquest treball d'investigació.

2. MARC TEÒRIC

2.1 L'entrevista

En un manual de l'any 1906, Rafael Mainar diu que l'entrevista és: “una formula precisa y preciosa de la información” que se halla “muy en boga” (Citada a Cantavella, 2002, pàg. 9). I de fet, després de més de cent anys podem dir que aquesta afirmació segueix vigent: l'entrevista és la manera més fàcil d'obtenir informació de qualsevol persona i, igual que l'any 1906, podem dir que avui en dia segueix de moda.

En contraposició a una simple conversa entre dues persones, l'entrevista és un diàleg pactat entre dos individus, un entrevistador, que és qui fa les preguntes, i un entrevistat, aquell de qui l'entrevistador vol extreure informació.

De tots els gèneres periodístics (reportatge, notícia, article d'opinió, etc.), l'entrevista podria considerar-se la més lleugera de llegir. Com diu Juan Cantavella en el seu *Manual de la entrevista periodística*, “quan les preguntes estan ben formulades cap a algú que té

alguna cosa a explicar, el resultat sol ser excel·lent”. Així i tot, en els mitjans més generalistes sembla que no es dóna tanta importància a l’entrevista com a altres gèneres periodístics, tot i que està proliferant molt en els mitjans de comunicació escrits (Cantavella, 2002, p. 12-13). Amb l’arribada dels mitjans digitals, però, la majoria de les entrevistes han passat a ser a vídeo.¹

És important puntualitzar que també existeix el gènere que en anglès anomenen *portrait* i el diari *El País* tradueix com a *entrevista-perfil* o *semblanza*. La semblança -definida en català pel DIEC (Diccionari de la llengua catalana de l’Institut d’Estudis Catalans) com a “Esbós biogràfic” (Institut d’Estudis Catalans, sense data)-, és un reportatge interpretatiu sobre una persona d’interès comú, igual que l’entrevista; però es diferencien en el format en el qual són presentades. Mentre que l’entrevista és una còpia mecanogràfica del diàleg entre l’entrevistador i l’entrevistat, la semblança és un reportatge redactat amb el diàleg, anècdotes de la persona entrevistada i informació biogràfica del subjecte entre altres.

En el llibre *La entrevista periodística desde el punto de vista conversacional* de Fernando Martínez Vallvey, es contempla l’entrevista com una conversa, que a la vegada es contempla com un text interactiu. Aquesta conversa, igual que tots els tipus de comunicació, pot ser contemplada per tres punts de vista diferents: a partir de les preguntes de l’emissor cap al receptor, a través de les respostes del receptor cap a l’emissor i, l’últim punt de vista, l’enfocament transaccional, on intervien a part de l’emissor i el receptor, l’entorn i les persones que entren en contacte.

Les converses sempre estan centrades en un objectiu concret, normalment social; les entrevistes periodístiques, també. La fita de l’entrevistador és que l’entrevistat contesti les preguntes que li planteja, i la fita de l’entrevistat és contestar de la manera més adequada i verídica el que l’entrevistador li està preguntant, ja pot ser explicant esdeveniments, expressant opinions o parlant de la seva vida.

Usualment les entrevistes són una conversa pactada, es a dir, prèviament l’entrevistador s’ha posat en contacte amb la persona que vol entrevistar per concretar una cita per fer-li l’entrevista; tot i que també es poden donar ocasions en què aquesta no es pactada, com

¹ Això ho podem veure en la quantitat d’entrevistes analitzades en vídeo i escrites en aquest document: exactament són cent setanta-sis en vídeo o àudio i seixanta-sis entrevistes escrites. És a dir, de les dues-centes quaranta-dues entrevistes analitzades dels dos artistes, Natalia Lacunza i Miki Nuñez, el 73% d’aquestes (cent setanta-sis) són en format audiovisual, mentre que només el 27% (seixanta-sis) són escrites.

quan periodistes van a buscar declaracions d'alguna persona famosa a la porta de casa seva trencant així la seva intimitat.²

Un punt molt important d'una entrevista és la contextualització. Martínez Vallvey cita Van Dijk per explicar-ho: “es un conjunto (ordenado) de factores determinantes para, o determinados por, las propiedades del texto, en general por la conversación o el suceso comunicativo” (Martínez Vallvey, 1995, p. 37). És a dir, el context és tot allò que influeix a l'hora de fer l'entrevista: l'espai, el moment, les persones implicades, les interaccions anteriors, l'opinió que tenen l'un de l'altre, etc.

Entrevistes n'hi ha de molts tipus diferents: clíniques (entre metge i pacient), de feina, etc; i moltes maneres de classificar-les: segons l'estructura, segons el nombre de persones que hi participen o segons el canal on es realitzen.

Les entrevistes periodístiques de perfil o personalitat són les que ens interessen en aquest treball. Són entrevistes a persones famoses, és a dir, entrevistes a qualsevol persona que, per feina generalment, és reconeguda per la població. Cantavella ho descriu al seu manual com a aquella que: “atiende, sobre todo, a la profundidad en la manera de ser y de pensar del individuo que tenemos delante”. (Cantavella, 2002, p. 38)

Luis Javier Mier Vega i Dolores Carbonell, a *Periodismo interpretativo: entrevistas con ocho escritores mexicanos* descriuen aquesta entrevista de personalitat com “el representante del género en su más alta expresión”, i també, Pedro Rodríguez, a *El lenguaje de la entrevista* diu: “una gran entrevista, en extensión y profundidad, es un lujo para los periódicos de hoy”. (Citats a Cantavella, 2002, p. 47)

Quin és l'objectiu d'una entrevista però? A l'hora de fer una entrevista, el periodista ha de portar les preguntes preparades, necessita que li donin bones respostes per tal que l'entrevista sigui noticable i se li doni ressò. El que fa noticable qualsevol cosa és la informació sobre un canvi de rutina habitual, una interrupció de la cosa esperada. José Luis Benadives i Carlos Quintero citen al seu llibre *Escribir en prensa* l'editor John B. Bogart, que ho explica amb aquest exemple: “Cuando un perro muerde a un hombre no es noticia,

² Exemple d'una entrevista no pactada on les periodistes aborden al cantant David Bisbal per preguntar-li sobre la seva ex parella: <https://www.youtube.com/watch?v=XgWH59HIeGo>

porque esto ocurre muy a menudo. Pero si un hombre muerde a un perro, eso sí es noticia”.
(Benadives Ledesma & Quintero Herrera, 1997, p. 61)

Així que per tal que una entrevista sigui noticable l’entrevistador ha d’intentar extreure la màxima informació desconeguda pel públic de la persona que està entrevistant.

“El propósito de esta última [l’entrevista] – diu Van Dijk – es conseguir noticias que sirvan para la redacción de un futuro artículo.” (Benadives Ledesma & Quintero Herrera, 1997, p. 57)

2.1.1 Les preguntes d’una entrevista

Sobre aquest tema hem trobat dos llibres que en parlen des de dos punts de vista molt diferents; *Escribir en prensa* de José Luis Benadives Ledesma i Carlos Quintero Herrera, que segueixen un estil d’entrevistes més agressiu, i *Manual de la entrevista periodística* de Juan Cantavella, que tracta les entrevistes des d’un punt de vista més pacífic i tranquil.

Al llibre *Escribir en prensa*, José Luis Benadives Ledesma i Carlos Quintero Herrera esmenten la periodista Elena Poniatowska la qual, , fa des dels seus inicis, preguntes molt conflictives – segons ella, a causa de “la seva completa innocència i ignorància”.
(Benadives Ledesma & Quintero Herrera, 1997, p. 204)

“Un reportero debe hacer como ella [Poniatowska]: hacer que el entrevistado suelte la sopa hasta en los detalles más íntimos” (Benadives Ledesma & Quintero Herrera, 1997, p. 204). Un entrevistador ha d’intentar extreure tot el possible de l’entrevistat, i Benadives i Quintero diuen que sempre és millor que l’entrevistat agafi confiança abans de fer-li preguntes conflictives (Benadives Ledesma & Quintero Herrera, 1997, p. 204).

És important que des de l’inici de l’entrevista no es comenci amb preguntes compromeses, especifiquen Benadives i Quintero, ja que podria provocar que l’entrevistat no es mostrés col·laborador i no volgués contestar les preguntes proposades per l’entrevistador.

Jessica Mitford ho descriu, a la seva guia de periodisme d’investigació *Poison Penmanship*, com un progrés de l’entrevista de “amable a cruel” per tal d’evitar la cancel·lació de l’entrevista. (Benadives Ledesma & Quintero Herrera, 1997, p. 205)

En la guia *Escribir en prensa* es descriuen les entrevistes des d'un estil molt agressiu. Benadives i Quintero recalquen que per fer una bona semblança han de ser obligatòriament tafaners amb les preguntes que li fan a l'entrevistat, per això aconsellen que les entrevistes siguin a casa o al despatx de la persona entrevistada per aprofitar els viatges de l'entrevistador al lavabo per "escriure aquelles coses que li han semblat rellevants de la casa o oficina del subjecte: [...] l'excessiva neteja de l'escriptori, les fotos de l'entrevistat amb personatges famosos" etc. (Benadives Ledesma & Quintero Herrera, 1997, p. 202). És veritat que la casa d'una persona diu molt d'ella, però no seria més adequat demanar-li un *House tour*³ a estar escapant-se constantment al bany per esbrinar els draps bruts de l'entrevistat?

Els dos escriptors de *Escribir en prensa* parlen des d'un clar punt de vista, es veu en el seu escrit que prefereixen les entrevistes que són més agressives cap a l'entrevistador. En canvi, Cantavella ho explica d'una manera més pacífica. L'estil *agressiu* és un dels que poden aparèixer en fer una entrevista, però també pot aparèixer l'estil *tímid* o el *participatiu*. Moltes vegades, però, l'agressivitat de l'entrevistador és causada per una agressivitat per part de l'entrevistat: això li va passar a Anna Maria Moix en una entrevista a Dalí, on aquest la va insultar dient-li imbècil més d'una vegada. En aquest cas, l'única opció de l'entrevistadora era no fer-se enrere i adoptar una posició igual d'agressiva que l'entrevistat, sense insultar-lo, òbviament. (Cantavella, 2002, p. 56)

Hugh C. Sherwood creu que no s'haurien de fer preguntes buides que estan només destinades a molestar la tranquil·litat de la persona a les que van dirigides; afirma que les preguntes d'aquest tipus "no fan bé a ningú i menys a la reputació del periodisme" (Cantavella, 2002, p. 58). I, igual que l'agressivitat anteriorment esmentada és innecessària, també ho és l'excessiva adulació de l'entrevistador cap a l'entrevistat, que el que fa és restar professionalitat a l'entrevista i a la professió de periodista en general. (Cantavella, 2002, p. 58)

Les preguntes que es formulin a l'entrevistat han de ser prou productives per poder-ne extreure una bona entrevista: no valen preguntes amb respostes de "sí" o "no", sinó que és necessari que la persona entrevistada pugui desenvolupar una resposta elaborada per tal de mantenir la fluïdesa de l'entrevista. També és important evitar preguntes la resposta

³ Una visita guiada per la casa.

de les quals és coneguda públicament, aquelles que li fan a l'entrevistat a totes les entrevistes. Arribarà un punt que aquesta persona no les voldrà contestar, i això pot trencar el fil de l'entrevista.

Com hem esmentat anteriorment els punts de vista de Benadives i Quintero i el punt de vista de Cantavella són molt diferents, fins i tot podríem considerar el punt de vista de Benadives i Quintero poc ètic, ja que citen diverses vegades a periodistes que recorren a la crueltat a l'hora d'entrevistar, com Jessica Mitford. Personalment, trobo l'estil de Cantavella molt més eficient i lícit, ja que preserva molt més la intimitat i la privacitat de les persones entrevistades.

2.2 L'ètica en la comunicació

L'ètica és disciplina filosòfica que tracta de la moral (Institut d'Estudis Catalans, sense data) i que estudia la conducta humana en relació als valors: el bo, el dolent, el correcte, l' incorrecte, etc. Hi ha diferents branques de l'ètica, però la que en interessa en aquest treball és l'ètica normativa o deontològica, que és aquella que “estableix principis per guiar els sistemes de normes i deures en àmbits d'interès comú. Per exemple, l'anomenada regla d'or (tractar els altres com ens agradaria ser tractats).” (Significados, 2020)

El que regula l'ètica en els mitjans de comunicació són els codis deontològics, uns documents on s'expliquen les normes i valors a seguir per redactar un article adequadament, tractar certs temes amb delicadesa o per saber com comportar-se com a periodista. Tot i que en contingut són tots molt semblants, cada mitjà té el seu propi codi deontològic, fins i tot hi ha mitjans que no en tenen.

Els problemes deontològics de la comunicació són molt diversos, i així s'explica al llibre *La entrevista periodística desde el punto de vista conversacional* de Fernando Martínez Vallvey, on hi ha plasmades les aportacions de sis experts de la comunicació. El professor Niceto Blazquez esmenta vuit criteris que s'haurien de seguir a l'hora de fer una entrevista:

1. “ No suplantar l'entrevistat.
2. Conèixer la matèria entorn a la que gira l'entrevista.
3. Equilibrar l'amabilitat i el distanciament.
4. Curiositat sana i sintonia amb el públic.
5. Capacitat d'escolta.

6. Evitar els tòpics i les frases de repertori.
7. Disciplina mental.
8. Tenir cura de l'ús del nom de l'entrevistat.” (Martínez Vallvey, 1995, p. 74)

En general, com diu Vallvey, a part de ser criteris deontològics, també són consells perquè l'entrevista surti bé.

Altres experts en la matèria, com Jose Luís Martínez Albertos i Manuel del Arco, són menys explícits a l'hora de parlar de la deontologia, però estableixen que és important el que anomenem *fair play*⁴ i que només s'ha d'escriure allò que l'entrevistat permeti.

Per una altra part els periodistes Donald L. Ferguson i Jim Patten i Mitchell V. Charnley es centren més en els moments post-entrevista, en com ha de reaccionar l'entrevistador si la persona entrevistada vol revisar l'entrevista abans de ser publicada. “Como regla general, usted debe resistirse. Es una invasión de (sic) su derecho a decidir qué ha de imprimir. Puede retrasar la publicación. También puede resultar una versión diluida si el sujeto trata de restringir cosas que dijo con perfecta franqueza durante la entrevista. Es aceptable dejar que la fuente lea la historia para verificar la exactitud de los nombres, fechas, cifras y cosas por el estilo, siempre y cuando entienda que la *forma* en que usted presenta esos datos es decisión de usted”. (Martínez Vallvey, 1995, p. 75)

Finalment, l'últim periodista que cita Vallvey és Jose Maria Carrascal, que creu que és molt important fer un codi deontològic específic per a les entrevistes i escriu dos drets per part de l'entrevistat i dos drets de l'entrevistador.

Del primer, l'entrevistat, són els drets a ser citat textualment, no parafrasejat, i a què les seves paraules no es treguin de context. I del segon, de l'entrevistador, són els drets d'advertir sobre el que l'entrevistat no va voler contestar i de usar posteriorment les declaracions, ja com a interpretació personal d'aquestes. (Martínez Vallvey, 1995, p. 74-75)

⁴ Expressió sobre el comportament lleial i sincer a qualsevol activitat, però utilitzada sobre tot en el món de l'esport.

2.3 Codis deontològics

Els codis deontològics, com s'explica a l'apartat anterior, són uns documents que expliquen com s'ha de comportar un professional davant la seva feina; en aquest cas en la seva feina com a periodista. El temes que normalment tracten són: l'ús de les fonts d'informació, el comportament adequat davant de situacions complicades, l'ús de la llengua i la veracitat i rigor de tot el que comuniquen.

Per tal fer una anàlisi òptima de les entrevistes a Miki Nuñez i Natalia Lacunza, ens ha semblat pertinent conèixer què diuen els codis deontològics dels mitjans que més els entrevisten. Aquests són: el codi deontològic de la CCMA, el del Grup PRISA i el de Prensas Ibéricas. També és important llegir el codi deontològic del Col·legi de periodistes de Catalunya i de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya, ja que molts mitjans catalans s'hi recolzen, i el codi deontològic de la Federación de Asociaciones de Periodistas de España (FAPE). D'aquests dos últims trobareu el codi deontològic complert a [l'Annex 5](#).

2.3.1 CCMA

El llibre d'estil de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA), que inclou el codi ètic que segueixen els treballadors de l'empresa pública, es pot trobar gratuïtament a la seva pàgina web (<https://www.ccma.cat/llibredestil/>)⁵.

La CCMA divideix el seu llibre d'estil en tres apartats: els dos primers, que són els que més ens interessin, són la Guia editorial i el Manual d'ús; la tercera secció explícita continguts de llengua.

Navegar per les seves seccions és complicat, però buscant algun apartat relacionat amb el que s'analitza en aquest treball, en la guia editorial, trobem l'apartat 1.1.3.3 *Ètica professional*, amb els subapartats: deures professionals (els professionals de la CCMA es comprometen a treballar competentment), incompatibilitats, regals, viatges i premis. És a dir, no hi ha ni un petit esment respecte al comportament del periodista davant d'un entrevistat.

⁵ El format és una mica complicat d'entendre i molt rebuscat, costa molt de trobar-hi les coses. Si el vols llegir linealment, com si fos un llibre, l'has de comprar, sigui en format digital o en format paper. Segurament en aquest format és molt més fàcil trobar la informació que busques.

Finalment, gràcies al cercador (no per haver-ho trobat navegant per la pàgina web), trobem cinc apartats que parlen sobre les entrevistes: l' 1.2.1.5.2. *Entrevistes i declaracions*, el 2.1.1.6.2. *Entrevistes*, el 2.2.2.5.2.2. *Tractament de les entrevistes*, el 2.3.3.6.5. *Entrevistes i delictes* i el 2.4.3.1.1. *Usos lingüístics en entrevistes i enquestes*.

Anirem per ordre. En el primer apartat parlen sobre el dret d'una persona a negar-se a ser entrevistada i sobre que no ensenyaran el material a la persona entrevistada abans de difondre'l; el segon apartat, el 2.1.1.6.2 *Entrevistes*, és el més interessant, a part d'explicar que les entrevistes es fan amb algun objectiu i que sempre son contextualitzades, expliquen:

“No acceptem cap mena de condició o restricció sobre l'entrevistador ni sobre els aspectes que es tractaran a l'entrevista. En són una excepció els fets relacionats amb la intimitat de la persona entrevistada si aquesta intimitat no té una rellevància pública.”

“Repreguntem als entrevistats si no ens contesten allò que els hem preguntat i considerem que és un aspecte essencial de l'entrevista, però no els burxem per forçar respostes ni els fem dir el que no volen dir.”

“Tractem els entrevistats amb respecte. Som incisius, sense necessitat de ser agressius, de caure en l'insult ni de fer acusacions no documentades. No fem servir les entrevistes com a pretext per atacar els entrevistats, enfrontar-nos-hi o posar-los en evidència gratuïtament.”

El següent apartat, el 2.2.2.5.2.2. *Tractament de les entrevistes*, parla del tractament tècnic de les entrevistes, el quart sobre entrevistes per delictes i l'últim, el 2.4.3.1.1. *Usos lingüístics en entrevistes i enquestes*, sobre la llengua en què es duen a terme les entrevistes.

Aquests apartats del llibre d'estil de la CCMA concorden amb el drets que segons Jose Maria Carrascal tenen els entrevistats i l'entrevistador; com havíem esmentat anteriorment el primer dret de l'entrevistat es el de ser citat textualment, sense treure de context les seves paraules, i això la CCMA ho recolza a l'apartat 2.2.2.5.2.2. *Tractament de les entrevistes*, on diu: “Les entrevistes s'han d'editar correctament i el muntatge no ha de distorsionar les paraules de l'entrevistat”.

El segon dret de l'entrevistat segons Carrascal és el dret a que les seves paraules no es treguin de context, i a l'apartat 2.1.1.6.2. *Entrevistes* fan una afirmació molt concisa: “Contextualitzem les entrevistes.”

En el cas dels drets de l'entrevistador només trobem referència al segon que cita Vallvey, el dret d'usar les declaracions que l'entrevistat ha fet durant l'entrevista. “Ens identifiquem com a professionals de la CCMA per obtenir el permís explícit o tàcit de la persona que volem entrevistar i la informem de l'ús que farem de les seves declaracions.”

2.3.2 Grup PRISA

Els mitjans del Grup PRISA apareixen recurrentment en les entrevistes a Miki Nuñez i Natalia Lacunza, per això és interessant analitzar el seu codi deontològic. Malauradament, tot i que sí que tenen un codi ètic sobre el comportament dels seus treballadors, no en tenen un de deontològic on parlin de la professió periodística.

Sí que tenen, però, un petit codi deontològic de *El País*, un dels seus mitjans. Tot i això, aquest ens proporciona molt poca informació per fer la comparació amb l'anàlisi de les entrevistes de Miki Nuñez i Natalia Lacunza, ja que no fa cap esment a res referent al comportament del periodista a l'hora de fer una entrevista.

2.3.3 Prensa Ibérica

El cas de Prensa Ibérica, abans Grup ZETA, és el mateix: tenen un codi ètic que fa referència al comportament en les àrees de treball, però no en l'àmbit periodístic. A diferència del Grup PRISA, cap dels mitjans de Prensa Ibérica que entrevisten els dos músics Natalia Lacunza i Miki Nuñez tenen un codi deontològic propi.

Sí que podem trobar un llibre d'estil del mitjà *El Periódico*, escrit l'any 2003, però hem considerat oportú no basar-nos en aquest degut a la seva antiguitat i escassa accessibilitat, ja que no hi ha versió digital.

A l'hora de buscar a la plataforma *Google* ‘el periodico de catalunya codigo deontologico’, el primer resultat és el codi deontològic de la FCIC (Fundació Consell de la Informació de Catalunya), fundació a la que *El Periódico* està adherida.

2.3.4 Col·legi de periodistes de Catalunya i Fundació Consell de la Informació de Catalunya (FCIC)

El codi deontològic del Col·legi de periodistes de Catalunya inclou totes les seves recomanacions en un apartat titulat “Criteris”, on demanen informar de manera precisa, donar sempre informació correcta, citar sempre les fonts, etc.

L’únic punt que ens pot resultar útil per l’anàlisi que estem fent és el punt 09. *Respectar el dret a la privacitat*, on diu: “Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l’ètica periodística.” Aquesta afirmació podria ser aplicable a l’aspecte ètic de les entrevistes i de les seves preguntes.

El Col·legi de Periodistes de Catalunya està vinculat a la Fundació Consell de la Informació de Catalunya (FCIC), així que comparteixen codi deontològic. Molts dels mitjans que entrevisten Miki Nuñez i Natalia Lacunza formen part d’aquesta associació. Aquests són: els mitjans del Grup Flaix (en aquest cas Flaixbac), El Periódico, La Vanguardia i Rac 1 i Rac 105.

2.3.5 Federación de Asociaciones de Periodistas de España (FAPE)

Dins del codi deontològic de la FAPE també trobem diverses declaracions aplicables a l’àmbit de les entrevistes en el món periodístic:

“1.4. Sin perjuicio de proteger el derecho de los ciudadanos a estar informados, el periodista respetará el derecho de las personas a su propia intimidad e imagen, teniendo presente que:

- a) Solo la defensa del interés público justifica las intromisiones o indagaciones sobre la vida privada de una persona sin su previo consentimiento.”

“3.2. En el desempeño de sus obligaciones profesionales, el periodista deberá utilizar métodos dignos para obtener la información, lo que excluye los procedimientos ilícitos.”

“3.3. El periodista reconocerá y respetará a las personas físicas y jurídicas su derecho a no proporcionar información, ni a responder a las preguntas que se les formulen, sin perjuicio del deber profesional de atender el derecho de los ciudadanos a la información.”

Totes aquestes declaracions no són específiques de l'entrevista, però sí de l'àmbit periodístic en general, així que encara que no hi hagi cap afirmació directa sobre el comportament d'un periodista a l'hora de realitzar una entrevista, aquest haurà d'implementar aquests principis proposats per la FAPE.

3. METODOLOGIA

3.1 Tria dels artistes

Per escollir els artistes objecte d'anàlisi vaig fer un procés de cerca i descart que va constar de tres fases: primerament havia de pensar en quina mena d'artistes volia investigar (petits artistes, músics de gran tirada, etc.) per, després, buscar artistes que creia que serien adequats per fer aquesta investigació. Les nostres dues preguntes d'investigació inicial, tot i ser molt àmplies, es centren en el panorama musical espanyol, així els músics havien de ser reconeguts a Espanya. En aquest procés de cerca, vaig crear una enquesta perquè la gent m'aportés noms de músics que podria investigar.

Amb la llista amb tots els artistes d'aquesta enquesta es van descartar els que tenien menys de 100.000 reproduccions mensuals a *Spotify*, ja que seria gent massa poc coneguda de la qual no trobaria prou entrevistes per analitzar. També vaig descartar els que tenien més d'1.000.000 de reproduccions mensuals a *Spotify*, ja que aquests serien massa coneguts i m'arriscava a tenir més entrevistes de les que podia analitzar.

Finalment, dels artistes que em van quedar vaig triar els que vaig creure que tindrien més en comú i que podria comparar millor: aquests van ser Natalia Lacunza i Miki Nuñez, ja que ells tenien més o menys els mateixos oients mensuals a *Spotify*, els coneixia com a artistes i, el més important, tots dos provenen del programa televisiu *Operación Triunfo*, així que la seva carrera musical com a artistes coneguts comença pràcticament a la vegada i des del mateix punt de partida, per tant és poden comparar millor.

Amb la selecció feta, doncs, en el treball s'analitzaran totes les entrevistes que van fer Natalia Lacunza i Miki Nuñez després de sortir del programa per veure si la hipòtesi que

en les entrevistes als músics se'ls fan preguntes que van més enllà del professional es compleix. També creiem que les preguntes i la intimitat d'aquestes varien d'igual manera segons el sexe de la persona entrevistada, per això hem triat una persona de cada sexe.

3.2 Contextualització: el programa televisiu *Operación Triunfo*

El programa musical *Operación Triunfo* és un *talent-show* de la xarxa radiotelevisiva RTVE en el que 16 concursants han de conviure tres mesos aïllats de l'exterior en una acadèmia on aprenen sobre música i fan gales setmanals a la tele per veure el seu progrés durant el concurs.

El procés de selecció consisteix en un càsting de tres fases: a la primera fase, els càstings públics, el programa passa per diferents ciutats on van triant els cantants que els interessin, i a la segona i la tercera van retallant el número de seleccionats a divuit. Finalment, ja en directe, el programa fa una *Gala 0*, amb cançons triades personalment pels concursants, on el jurat nomina a tres dels candidats i finalment el públic decideix quin d'ells entrarà a l'*Acadèmia*⁶. Amb aquestes dues expulsions el programa inicia amb els 16 concursants esmentats abans.

El procés de les gales és sempre el mateix, excepte en gales especials com la de Nadal o la gala final: a principis de setmana el programa dona una cançó als concursants, que hauran de defensar-la el dia de la gala davant del públic i del jurat. Després de totes les actuacions el jurat nomina quatre concursants dels quals dos podran ser salvats, un per els companys i l'altre pels professors de l'*Acadèmia*. Finalment els dos concursants que quedin nominats a l'expulsió són els que s'hauran de preparar una cançó d'elecció pròpia durant la setmana per cantar-la en una gala on un d'ells serà expulsat pel públic mitjançant votacions telemàtiques durant tota la setmana.

3.3 Mètode d'anàlisi de les entrevistes

Per tal de fer una anàlisi de totes les entrevistes dels dos músics seleccionats, Natalia Lacunza i Miki Nuñez, vaig fer una cerca activa de totes les entrevistes, tant escrites com en vídeo o àudio, que van fer els artistes des del moment de sortir del programa *Operación*

⁶ Nom amb el que es refereixen a l'espai on están tancats els concursants durant els tres mesos que dura el programa d'*Operación Triunfo*.

Triunfo – Nuñez el 12 i Lacunza el 19 de desembre de 2018 – fins al 31 de desembre de 2020.

En total són dues-centes quaranta-quatre entrevistes de les quals n'hi ha cent setanta-sis en vídeo o àudio i seixanta-sis entrevistes escrites. És a dir, de les dues-centes quaranta-dues entrevistes analitzades dels dos artistes Natalia Lacunza i Miki Nuñez, el 73% d'aquestes (cent setanta-sis) són en format audiovisual, mentre que només el 27% (seixanta-sis) són escrites. Això confirma l'afirmació de l'apartat 2.1, on dèiem que amb l'arribada dels mitjans digitals la majoria d'entrevistes han passat a ser en vídeo i àudio.

En totes aquestes entrevistes hi trobem diferents perfils de mitjans: algunes són fetes per *youtubers*⁷, altres per diaris generalistes, revistes de música, de moda, per cadenes de ràdio, etc. En total, són cent vint-i-vuit canals de difusió diferents ([Annex 1](#)).

El primer pas per fer l'anàlisi de les entrevistes és escoltar-les i llegir-les totes d'una manera ben conscient, apuntant el nombre de preguntes que es fan i de què parlen. Amb aquesta informació es podran comparar quin tipus de preguntes es fan, si són diferents segons el tipus de mitjà que fa l'entrevista i si són diferents també segons el gènere de la persona entrevistada.

4. ANÀLISI DE LES ENTREVISTES

4.1 Miki Nuñez

El cantant Miki Nuñez va néixer a Terrassa, Barcelona, l'any 1996; i, com Natalia Lacunza, ell també estava vinculat a la música des d'abans d'entrar al programa, ja que tenia un grup musical, els *Dalton Bang*, del qual era vocalista; estava format pels seus millors amics i es dedicaven a fer versions de cançons populars a les típiques festes populars de poble.

L'any 2018, quan es va presentar al càsting d'*OT*⁸, va ser el primer aspirant a aconseguir l'adhesiu que el portaria a la segona fase del càsting, i d'aquesta manera va anar avançant

⁷ Entenem com a *youtuber* aquella persona que penja vídeos de forma activa a la plataforma YouTube i que, sovint, cobra un sou per fer-ho.

⁸ *Operación Triunfo*

fins que els espectadors no el van salvar per sobre de les seves companyes a la *Gala 12* del programa, quedant així en sisè lloc i com l'últim expulsat abans de la gran final. Posteriorment, però, des de OT van fer la *Gala Eurovisión*, on els concursants del programa defensaven determinades cançons que altres artistes havien escrit per ells; així el públic podia triar la cançó que més els agradava per portar-la al concurs d'Eurovisió. Durant aquesta selecció li van donar tres cançons, dues en solitari – ‘La Venda’ i ‘El Equilibrio’ – i una cançó en duo junt amb Natalia Lacunza titulada ‘Nadie se salva’. Finalment va guanyar ell per anar amb la cançó ‘La Venda’ a *Eurovisión*, on va quedar en la posició 22 del concurs *Eurovision Song Contest Tel Aviv 2019*.

El gènere musical que més apareix en les seves cançons és una mescla de l'*skà*, el pop i la rumba catalana, i en els seus àlbums sempre apareixen cançons en català i en castellà. L'any 2019 va treure el seu primer disc d'estudi titulat *Amuza*, que compta amb tretze cançons, i després d'una mica més d'un any va sortir el seu segon àlbum, *Iceberg*, d'onze cançons només. També té col·laboracions amb grans artistes com Despistaos, Sofia Ellar, i, va participar a la cançó per recol·lectar fons per la investigació de la COVID-19: Blamut, Cesk Freixas, Sara Roy, The Sey Sisters, Adrià Salas, Natalia Lacunza, Alba Reche, Bely Basarte i Maren.

D'aquest artista vaig trobar moltes entrevistes gràcies a la pàgina web del seu club de fans⁹, i amb aquestes i les que vaig trobar mitjançant una cerca al cercador de *Google*, vaig aconseguir trobar un total de vuitanta-sis entrevistes en vídeo o àudio i trenta-una d'escrites.

Els mitjans d'aquestes entrevistes són tots molt variats: hi ha mitjans generalistes com *La Vanguardia*, *rtve*, els canals de la *Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)*, etc. Però també hi ha mitjans més especialitzats en música com les cadenes de ràdio i els blogs (*Los 40 principales*, *Cadena 100*, *La Caja de Música*, *The Hall of Stars*, etc.) i canals de YouTube, que en aquest cas funcionen com a mitjans de comunicació audiovisual (*wiwibloggs*, *Vodafone YU*, *Eurovision Spain* o el canal de YouTube d' *OT*) o programes de televisió com *Toni Rovira y tú*, *Cine de Barrio* o *Lo siguiente* de TVE.

Aquesta varietat de mitjans de comunicació provoca una gran varietat de tipus de preguntes (en total sumen més de mil vuit-centes quaranta-quatre preguntes escoltades o

⁹ <https://mikinunezes.wordpress.com/>

llegides i analitzades). L'anàlisi es dividirà en dos grups: primerament comentarem les entrevistes audiovisuals i després les escrites.

En el cas de Miki Núñez, el tema recurrent durant les primeres entrevistes sempre és haver quedat fora de la final d'*Operacion Triunfo* i *Eurovisión*: Sobre el repartiment de cançons abans de ser ell escollit com a representant d'Espanya, sobre l'opinió de les seves companyes de no voler anar-hi, i després, quan ja va ser ell triat, sobre el festival eurovisiu i el que farien amb la posada en escena. Hi ha vàries entrevistes sobre mitjans especialitzats en aquest tema, *Eurovisión*, on li fan tota mena de preguntes sobre el concurs musical.

També és un tema recurrent el mateix programa del qual va sortir. Moltes preguntes que li fan al músic en sortir de l'acadèmia estan relacionades amb els temes més incendiàries que es van tractar a la seva edició del programa o amb les controvèrsies que hi va haver.

Durant aquesta primera època just al sortir d'*OT* també són molt comunes les preguntes sobre la seva parella Helena, de la qual havia parlat molt durant el programa, fins i tot li arriben a fer preguntes com: "Confirmas o desmientes que estás enamorado?" (entrevista per *RAC105* el 24 de gener de 2019); en el programa *Toni Rovira y tú* – el 28 de gener de 2019 – li dediquen pràcticament una secció i el presentador li fa diverses preguntes sobre ella demanant-li si ja l'ha vist, com està, de què treballa, etc. Això torna a passar en una altra entrevista per *Radio Teletaxi* el 29 de gener de 2019, però pràcticament tots els mitjans deixen aquest tema de banda per centrar-se en el concurs *Eurovisión*.

Un altre tema usual que va donar molt a parlar en els mitjans de comunicació va ser la relació fictícia que es va crear durant el programa entre Miki i Natalia Lacunza – d'aquesta relació fictícia se'n diu *ship*¹⁰ –, i el nom que li van posar els fans va ser *Mikalia*.

Molts mitjans intentaven amagar les preguntes sobre aquest tema de manera que semblés que s'estaven rient del *ship* i de les teories que deia la gent per intentar certificar que era real, però és molt fàcil adonar-se que el que estan buscant és extreure informació exclusiva del cantant per aconseguir visites; saber si dins del programa ha passat alguna relació amorosa entre els concursants o si han "posat les banyes" a les parelles que tenien

¹⁰ Es refereix al desig dels fans que dos personatges o famosos estiguin junts, ja sigui d'una manera fictícia o real. Prové del terme anglès *relationship*.

en entrar al concurs. Això ho fan els mitjans per fer de l'entrevista una entrevista noticiable, que doni a parlar sobre el mitjà i la informació que l'entrevistat respon.

En una entrevista al mitjà *Formula TV*, per exemple, els presentadors es posen a fer broma amb un *ship* referent a Natalia Lacunza i a una altra companya de l'edició, i a partir d'aquí ja li comencen a preguntar sobre aquest tema, buscant treure informació sobre això i preguntant-li també sobre ell i Natalia Lacunza.

Una altra tècnica que fan servir els mitjans per preguntar sobre temes més controvertits és fer servir la carta de les preguntes dels fans. Fan una secció de l'entrevista on els seguidors i seguidores poden fer preguntes i així poden seleccionar les que els interessin sense semblar que és el mateix mitjà que ha decidit posar aquesta pregunta. Aquest cas el podem veure a moltes de les entrevistes analitzades; alguns exemples de preguntes amagades per la secció de preguntes de seguidors són:

1. *Adolescents iCat* (07/07/2019): “Lligues més ara que et coneix més gent?”
“Mikalia existeix?”
2. *Flaixbac* (10/10/2019): “*Crush*¹¹ amb Sara Roy¹²?”
“Últim cop que vas ver l'acte sexual?”
3. *Adolescents XL* (06/12/2020): “Com va la convivència amb la Sara (Roy)?”

Altres mitjans semblants també fan preguntes que es podrien considerar “intrusives”, però això té a veure amb la tipologia d'aquests mitjans que pretenen ser més moderns i informals, cosa que fa variar molt la tipologia de preguntes. Tot i que la majoria d'aquestes preguntes no són per incomodar a l'artista, perquè són sobre temes que els joves ja estan acostumats, algunes d'elles es podrien considerar fora de to.

Els programes de la sèrie *Adolescents* (*Adolescents iCat*, *Adolescents XL* i *Adolescents.cat*), per exemple, tenen una secció que titulen com l'*interrogatori íntim*, on

¹¹ Es diu *crush* en referència a un amor impossible o platònic que qualsevol persona pot tenir. És un terme molt usat pels joves aquests darrers anys, sobre tot per xarxes socials.

¹² La Sara Roy és una cantant catalana coneguda per la seva participació al grup musical infantil *Macedònia*. Actualment (2021), és la parella de Miki Nuñez.

fan preguntes molt intimes a l'entrevistat del programa, com per exemple el lloc més estrany on ha practicat l'acte sexual, l'última vegada que ho ha fet, l'últim missatge que ha enviat o rebut al *whatsapp* o l'última vegada que va plorar. Són preguntes que es fan amb un caràcter còmic, però que potser l'entrevistat, en aquest cas Miki Núñez, no vol contestar i es veu obligat per la pressió que si no contesta es farà més rebombori a les xarxes socials.

Això es contradiu amb el que hem esmentat al punt [2.3.1 CCMA](#), on comentant el codi deontològic de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, els propietaris dels programes de la sèrie *Adolescents* esmenten clarament que no se'ls preguntarà als entrevistats en cap moment sobre fets relacionats amb la seva intimitat si aquesta no té cap rellevància pública.

Altres programes i mitjans també fan aquest tipus d'entrevista; per exemple a *Playz*, el 20 d'octubre de 2019, li fan un interrogatori ràpid on l'entrevistador pregunta a Núñez quant de temps porta sense sexe, quina va ser la seva major borratxera, el tipus de roba interior que fa servir i quina és la seva fantasia sexual. O a *Cronica Directo* el 18 d'octubre de 2019 on li pregunten quan va ser l'última vegada que li van rebutjar un petó i que si fa servir "*boxer o slip*".

Altres temes i preguntes recurrents de les seves entrevistes són: la política i una imatge d'ell amb una estelada, el seu grup de música els "Dalton Bang", l'èxit i la fama sobtada després d'*Operación Triunfo* i *Eurovisión*, els seus companys d'*OT*, les seves fans, polèmiques en les quals ha entrat com per exemple la del *tweet* que va fer per l'autobús de *Hazte Oír* ([Annex 3](#)), altres relacions fictícies com la d'ell i el seu company d'edició Joan Garrido o ell i el representant de Belgica a *Eurovisión*, Eliot o sobre la seva vida anterior a *OT* i de com es va aprimar més de 20 kg.

Així i tot el tema que sobresurt és el de la música, sobre les gires o els nous projectes musicals que traurà, perquè si en una entrevista li fan quinze preguntes de mitjana, deu són de temes relacionats amb la música i les altres cinc sobre algun altre tema com per exemple preguntes sobre futbol (*Radio Marca* el 02/07/2019), quin és el seu menjar preferit (*Crònica Directo* el 18/10/2019) o alguna d'aquestes preguntes sobre la seva intimitat com per exemple si està sortint amb algú.

La majoria d'aquestes preguntes no són realment noticiables en el bon sentit de la paraula; com dèiem abans allò noticable és allò que trenca amb la rutina comú, i saber, per exemple, quins calçotets fa servir Miki Núñez (*Cronica Directo* el 18/10/2019), no ho és. En aquest cas, el que faria noticable l'entrevista seria que Núñez donés en exclusiva el nom del seu proper disc, per exemple.

Com ja hem esmentat anteriorment aquesta anàlisi és la que fa referència a les entrevistes en vídeo de l'artista; ara seguirem amb l'anàlisi de les entrevistes escrites, que en conjunt són més serioses que les de vídeo i àudio, però que en quant a temàtica no varien gaire de les audiovisuals.

La majoria de mitjans d'aquestes entrevistes escrites són mitjans més reconeguts i rigorosos com per exemple *La Vanguardia*, *El mundo*, *La Razón* o *El Periódico*. Si bé aquests mitjans van entrevistar a l'artista només per la seva participació en el programa *Eurovisión*, també li fan preguntes més compromeses.

Per exemple el diari *La Vanguardia* a l'entrevista del 13 de setembre de 2019 el tracta amb molt de respecte dirigint-se a ell en format de vostè, però després li pregunten que si "Està sense compromís sentimental". O *El Mundo*, que tot i amagar-se darrera de el que dèiem abans de les preguntes dels fans, li pregunta com dorm dient-li: "¿Cómo duermes, en pijama, desnudo, boxers...?".

Els temes sobre els que li pregunten són molt similars als de les entrevistes en vídeo, tot i que sembla que en escrit li pregunten més sobre els problemes que van haver-hi a *OT*, quan van fer fora a la professora d'interpretació Itziar Castro, quan es va fer una campanya d'odi contra una companya seva a les xarxes socials o quan va haver-hi tot el problema amb la paraula "mariconez" de la cançó "Quédate en Madrid" de Mecano.

També podem veure com, sobre tot en aquestes entrevistes escrites, li pregunten molt sobre la seva salut mental durant el programa i després de sortir. És un tema sobre el que Miki Núñez parla molt, anar al psicòleg i la necessitat de tenir una bona i estable salut mental.

En general, tots els mitjans que entrevisten al cantant opten per un estil poc agressiu i molt participatiu; no li fan preguntes massa agressives ni intrusives tret de les que van dirigides al coneixement de la seva vida privada. Si hi ha una gran diferència, però, entre

les entrevistes de mitjans més formals i consolidats com *El Periódico*, *La Vanguardia*, ect; i els altres mitjans. Els primers fan l'entrevista des d'un punt de vista molt seriós i formal, arribant a quedar fora de context per ser-ho massa fins i tot. En canvi els altres mitjans s'adapten molt bé al caire juvenil i alegre de Miki Núñez, fent així l'entrevista més lleugera dinàmica.

4.2 Natalia Lacunza

Natalia Lacunza, de segon cognom Sanabdón, va néixer el 10 de gener de 1999 a Pamplona; i, tot i que l'any 2017 es va presentar al programa de televisió *La Voz*, no la van agafar i no es va donar a conèixer fins que l'any següent es va presentar als càstings del programa *Operación Triunfo* i els va passar tots fins entrar al programa on va quedar tercera. Tot i que no va guanyar el programa és la noia de l'edició que té més oients mensuals a l'*Spotify* – 911.269 el dia que es va començar el treball, que va ser el 25 de novembre de 2020 – i la que més seguidors te a les xarxes socials.

Els gèneres musicals que millor descriuen la seva música serien l'Indie pop, el pop alternatiu, entre d'altres, ja que es una persona que juga molt amb els gèneres. Actualment ha tret dos EP¹³'s de 7 cançons cada un – *Otras Alas* i *EP2* – a més a més d'un petit EP acústic del seu segon treball que es titula *en casa*. I, a part d'això ha tret algunes col·laboracions amb artistes com Aitana, que surt del mateix programa que ella, Cariño, un grup de musica indie/pop de Madrid, Videoclub, un grup francès molt conegut allà, entre altres col·laboracions que ja s'han escoltat en directe però no han sortit oficialment.

També va col·laborar amb Miki Nuñez en una remasterització del seu single on van participar molts artistes reconeguts del món de la música per recol·lectar fons per la investigació de la COVID-19.

Tot i no haver aconseguit arribar a totes les entrevistes que Natalia Lacunza ha fet aquests darrers anys (hi ha algunes de pagament i d'altres l'arxiu de les quals mai no es va arribar a penjar a internet), he pogut accedir a un total de cent vint-i-cinc entrevistes, noranta en vídeo i trenta-cinc escrites.

¹³ EP, sigla d'*Extended Play*, fa referència als tipus d'enregistraments que són massacrts per considerarlos àlbums. Generalment un EP té una durada màxima de vint-i-cinc minuts, aproximadament unes set cançons.

Els mitjans que fan les entrevistes a Natalia Lacunza varien una mica dels que li fan a Miki Nuñez. Si d'ell podem trobar moltes entrevistes de mitjans catalans com TV3 o el que serien els programes d'Adolescents, del CCMA, a Natalia Lacunza li fan moltes entrevistes des de mitjans de la província de Navarra com per exemple *Navarra TV*, *Navarra Journal* o *el Diario de Navarra*.

Altres mitjans que entrevisten a Natalia Lacunza però no a Miki Nuñez són diversos mitjans centrats en la moda. La cantant s'ha posicionat moltes vegades en temes de moda; durant l'emissió del 24 h d'*Operación Triunfo* en parlava molt i tenia molt clar el seu estilisme i el que li agradava vestir, i això va fer que molts mitjans d'aquest tema com *ELLE*, *Esquire*, *NEO2* o *Vogue* s'interessessin en entrevistar-la.

Igual que a Miki Nuñez, també l'entrevisten mitjans musicals com *La Caja de Música*, *The Hall of Stars*, *Crónicas Sonoras* o *The sect of Sound* entre altres com les ràdios o canals de YouTube com el d'*Iban Garcia*, *El sonido de Jogsie* o el canal d'*Operación Triunfo*. I altres mitjans, que també entrevisten a Miki Nuñez, com *La Vanguardia*, *rtve*, els canals de la *Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)*, *Formula TV* o *Toni Rovira y tú*.

En total, els mitjans han fet cent vint-i-cinc entrevistes a Natalia Lacunza, que sumen més de mil set-cents cinquanta preguntes. Iniciarem, com en l'anterior anàlisi, amb les entrevistes audiovisuals, per posteriorment, passar a les escrites.

Durant *Operación Triunfo*, Natalia Lacunza va tenir una trajectòria pràcticament perfecta, no la van proposar mai per sortir de l'acadèmia i a la valoració final tots els jutges li van posar un 10 a l'hora de valorar el seu pas per l'*Acadèmia*; així que, en sortir, moltes entrevistes es van centrar en això.

Els mitjans li preguntaven molt sobre el seu pas pel concurs, la final del programa, quina era la seva actuació preferida i què era el que volia fer ara que havia acabat el concurs. Era el moment perfecte per preguntar-li, en això fèiem referència al context esmentat dins del marc teòric; no seria lògic que totes aquestes preguntes les hi fessin ara, tres anys després de sortir del programa.

També, just en acabar el programa, una pregunta molt freqüent dels mitjans era que què passaria amb *Eilan Bay*. Aquest era el nom artístic de Natalia Lacunza abans d'entrar a

OT; amb ell es va presentar al concurs de *La Voz* i va treure una cançó titulada “Don’t ask”, que va rebre moltes visites a la plataforma YouTube, per part dels seus fans, quan ella estava tancada a l’*Acadèmia*. Aquestes preguntes estaven molt ben contextualitzades perquè ningú no sabia que voldria fer Natalia Lacunza en sortir d’*OT*: si reprendria el seu nom artístic Eilan Bay o es quedaria amb el seu propi; els mitjans van saber lligar el que la gent volia amb el moment adequat per preguntar-ho.

Un altre tema recurrent a les entrevistes de Natalia Lacunza, igual que amb les de Miki Núñez són els *ships*. Tot i que *Mikalia* va ser un *ship* molt comentat durant els mesos que va durar el concurs i a Lacunza també li van preguntar sobre ell, el *ship* amb més ressò de tot el programa va ser el que relacionava la concursant Alba Reche amb la cantant que estem analitzant, Natalia Lacunza. Els fans van anomenar aquest *ship* com *Albalia*, i se’n va fer tant ressò que, a part de parlar-ho a les entrevistes se’n van fer fins i tot notícies ([Annex 4](#)).

Molts mitjans van fer preguntes a Natalia Lacunza sobre aquest *ship*, com per exemple el *youtuber* Iban García, el 27 de gener de 2019, que en una entrevista li va preguntar: “Esta edición ha sido la edición de los *shippeos* y tú has sido la reina de los *shippeos*; te han juntado mucho con Alba pero bueno, tú ya aclaraste que es solo una amistad, no? Y últimamente se ha visto que con Miki también... *Mikalia*?”; o en una entrevista per *Los Replicantes* el 20 de juny de 2019 on li van preguntar com ho van viure elles dins de l’*acadèmia*. A mesura que el temps ha anat avançant aquestes preguntes s’han reduït, però fins fa poc encara li preguntaven a Lacunza coses sobre la seva companya d’*OT*, com ara si col·laboraran en un futur (*Bekia* el 19/06/2019, *Happy FM* el 21/06/201) o si estan enfadades (*Adolescents iCat* el 09/03/2020). Totes aquestes són preguntes que podríem considerar fora de context; després que Natalia hagués negat moltes vegades la seva relació fictícia amb la seva companya d’edició Alba Reche, els mitjans seguien insistint, quedant completament fora de context tant per manca de professionalitat com per intrusisme.

Natalia Lacunza també tenia parella durant el programa de *Operación Triunfo*, però a diferència de Miki Núñez ella mai ho va fer tan públic, cosa que va fer que a les entrevistes no li preguntessin sobre el tema. De fet, no he trobat cap pregunta sobre la seva exparella a cap de les entrevistes analitzades, ni tan sols quan es va fer públic que ja no eren parella. Sí li van preguntar, però, sobre Pol Granch, un cantant que surt del programa *Factor X*

amb qui fa una col·laboració titulada “En llamas” i amb qui manté una relació durant uns mesos. *Adolescents iCat* el 9 de març de 2020 li pregunta: ““En llamas”, con Pol Granch, quien publica el tema?” i “Como surge la ‘colabo’ con Pol? De que os conocéis?”.

Les col·laboracions també son una part molt important de la música de Natalia Lacunza: el seu primer single després d’*OT* va ser una col·laboració amb el músic Guitarricadelafuente, i després d’aquesta va fer moltes altres col·laboracions amb diferents artistes de diferents generes musicals com per exemple: Aitana, Cariño o Videoclub. Això fa que aquest tema sigui molt recurrent a les seves entrevistes, ja sigui per preguntar sobre les seves col·laboracions o sobre col·laboracions que li agradaria fer amb altres músics. De fet, en gairebé la meitat d’entrevistes, 44 de 90, li pregunten a Natalia sobre el tema.

Un altre tema freqüentment preguntat a Natalia Lacunza són els seus seguidors. Lacunza té una gran quantitat de seguidors, el seu *fandom*¹⁴, que la recolzen molt; per això els mitjans usualment els inclouen a les entrevistes i li pregunten a Natalia Lacunza per ells, de vegades fent referència a “fans tòxics”: “Mira el mundo fan a mí me encanta, soy muy pro mundo fan, pero puede llegar a tener partes tóxicas. Y yo creo que tú lo viviste con todo el tema *Albalia*.” (*The Hall of Stars*, 12/03/2020).

Sobre la part més bonica dels fans: “Como ha sido la respuesta de tus fans [a *Otras Alas*]? Que son muchos la verdad” (*Los Replicantes*, 20/06/2019); o “Hay una pequeña diferencia entre un *showman* normal, como puede ser mi caso, que son varios miles de seguidores de diferencia, incluso varios miles de personas que se aferran a tu música, a tu arte, a tu mensaje, a tu vida, como un clavo ardiendo en situaciones de no sentirse cómodo en la vida, de tener un problema con su pareja, de no estar contenta en el cole [...]. ¿Cómo vives tú eso de que haya gente que tiene esa sensación de que te conoce cuando realmente no te conoce, que haya decisiones que tomas que no comparten? ¿te presiona también ese aspecto social?” (*En el disparadero*, 16/03/2020).

¹⁴ La paraula *fandom* ve de l’anglès i és la unió del terme *Fan Kingdom*, fa referència al conjunt d’aficionats a qualsevol cosa, generalment un músic o grup musical o a pel·lícules. Un exemple d’un *fandom* molt gran contemporani son les i els *directioners*, fans del grup One Direction.

També pregunten freqüentment a Natalia Lacunza sobre els seus tatuatges, en concret sobre un que porta a la cama dreta, que és el que apareix a la portada del seu segon EP titulat *ep2*; com per exemple:

1. *Formula TV* (05/03/2020): “De hecho la portada del EP es una nube llorando. ¿Por qué has optado por ella?”
2. *Europa FM* (13/03/2020): “Sí que es cierto que en *Otras Alas* sales tú en la portada; y aquí es lo que tu decías, dejo las canciones en primer plano. Que en realidad sé que hay una parte de ti que sale en la portada ¿no? Porque la nube...”
3. *La Resistencia* (18/06/2020): “Veo aquí una cita [...] que pone “Adicta a los tatuajes” ¿eso es cierto? ¿te has hecho muchos de golpe?”
4. *Late Motiv* (18/09/2020), tot el fil d’aquesta entrevista són els tatuatges: “Este es muy bonito, muy delicado” ensenyant una imatge del tatuatge que dona portada a EP2 “es una nube ¿no?”.

Aquests dos darrers mitjans que entrevisten a Natalia són molt importants ja que el seu reconeixement i importància entre la població permeten que l’artista arribi a molt més públic del que arriba normalment.

I aquest tema ens porta a parar a la gira del seu segon treball, EP2, que havia d’iniciar unes setmanes després de la implantació de l’estat d’alarma a Espanya per la Covid-19, i la seva banda durant aquesta gira. Les preguntes al voltant d’aquests dos temes son molt freqüents en les darreres entrevistes analitzades de Natalia Lacunza; el primer òbviament perquè és un fet que ningú no esperava i que ha provocat que l’artista hagi hagut de moure tots els seus plans per la promoció del disc. I el segon perquè queden molt poques bandes musicals que siguin formades completament per dones i pels projectes musicals que individualment tenen les altres membres del grup al que han anomenat la *Tiny band*.

Per aquesta *Tiny band* s’interessen diversos mitjans que li pregunten a Lacunza sobre les integrants, sobre com es van conèixer, etc. Des de *Vibra Mahou*, un cicle de concerts que es va fer a Madrid l’any 2020, li preguntaven a Natalia: “¿Qué nos puedes contar de tu banda?” (29/09/2020). O a *Vodafone Yu* el 16 de desembre de 2020 li diuen: “Oye, hablas

de tu banda, claro, una de las cosas que por desgracia para mi es una peculiaridad todavía, es que son todo chicas. ¿Es una decisión voluntaria o es porque realmente te mola como tocan y ya está?” “¿Y cómo las buscaste?”.

Els temes que els mitjans tractaven més amb l'artista sobre la COVID eren com havia afectat aquesta pandèmia al llançament del seu segon EP, que va sortir un dia abans de que es decretés l'estat d'alarma a Espanya, i com afectava també a les firmes de discs i la gira que tenia programades.

A *Esquire Spain*, durant una entrevista en directe d'Instagram el 4 d'abril del 2020 li preguntaven: “Natalia, si las cosas fueran normales hoy estaríamos hablando probablemente del concierto que tenías en Madrid estos días [...] ¿Como llevas ese momento de tener que aplazar tu puesta de largo?”. O ja més endavant, quan ja no hi havia tantes mesures, al programa “Sense Control” de *Teve cat* li demanaven com es sentia al poder tornar a actuar sobre els escenaris. “El día 6 tienes un concierto matinal, ¿cuéntanos un poco como vas a hacer eso de calentar la voz por la mañana?”. O per exemple a *Vodafone Yu* (16/12/2020) li preguntaven: “Hace poco, tenemos una parte del equipo que estuvo en tu último concierto el *Madrid Brillante*, en *La Latina*, y nos dijeron que lo has *petao*. ¿Qué tal fue tocar, cantar, estar ahí, que tal?”.

Pel que fa a les entrevistes escrites, els temes més rellevants són gairebé els mateixos; li demanen sobre *Albalia*, “Durante estos tres meses se ha hablado de tu *shippeo* con Alba. ¿Qué hay de ello?” (*Diez Minutos*, 21/12/2019), fins i tot mitjans generalistes més reconeguts com *El Periódico* (25/08/2020): “En este ‘OT’ parece que se miraba más la convivencia que la música. Y se habló mucho de su ‘*shipeo*’, su flirteo, con Alba Reche”. Hi ha una entrevista en concret, del mitjà *El Español*, que no para de tocar el tema; per introduir a l'artista ja comença amb frases com: “Ávido de contenido más allá de lo musical, no tardó en fantasear con una posible historia de amor entre ella y Alba Reche (22), su compañera de Academia.” (*El Español*, 30/12/2020). I després, parlant amb Natalia li pregunta no només una vegada sobre el tema, sinó tres; es nota molt que el que busquen és que Lacunza els confessi alguna cosa que no havia dit encara a cap mitjà:

- ¿Cómo se tomaron Alba Reche y usted los comentarios sobre su complicidad en la Academia?

- Aunque solo haya amistad entre ustedes, el fenómeno '*Albalia*' sigue uniendo a los fans de ambas.
- ¿Y cómo llevan eso? ¿Lo hablan entre ustedes?

También pregunten a Natalia Lacunza sobre polémiques referentes a Eurovisión: “No sé si has tenido la oportunidad de leerlo pero ayer Merche, co-autora de La Clave tu canción para Eurovisión, hacía estas declaraciones en una entrevista para El Confidencial: "Me lo pasé súper bien componiendo, pero cuando llegamos allí nos dimos cuenta de que ninguno de los chavales quería ir a Eurovisión. Hicieron una especie de boicot a todas las canciones. Lo que empezó siendo ilusionante, acabó siendo un 'plof' para todos. Ninguno de los artistas tenía la más mínima intención de ir al festival." ¿Qué opinas de estas palabras? ¿Te gustaría dar tu punto de vista sobre esto?” (Los40, 14/06/2019).

Té diverses entrevistes que giren al voltant de la moda, el seu estil, coses que es posaria, etc. i altres on li pregunten sobre la seva bisexualitat. Però en general la majoria de temes que tracten les entrevistes escrites són els mateixos que els temes que li pregunten a les entrevistes en vídeo i/o àudio.

Igual que amb Miki Núñez, però, la quantitat de preguntes sobre música que li fan a Natalia Lacunza supera la quantitat de preguntes sobre temes personals o inapropiats que li fan durant aquestes entrevistes. Tres quartes parts de l'entrevista giren al voltant de preguntes sobre la seva nova música, la seva gira, el que vol seguir fent etc; i les altres sobre temes variats no referents a la música.

En el cas de les entrevistes de Natalia Lacunza passa més o menys el mateix que amb Miki Núñez. Sí que es veritat que a ella li han fet més preguntes intrusives i agressives, sobre tot amb el tema *Albalia*, però en general són entrevistes d'estil participatiu i poc agressives.

5. CONCLUSIONS

Després de fer una anàlisi activa de més de dues-centes quaranta entrevistes (242), intentarem contestar les preguntes plantejades a l'inici d'aquest treball. Les nostres dues

preguntes d'investigació inicial, tot i ser molt àmplies, es centren en el panorama musical espanyol i en tot el seu entorn.

La primera pregunta que ens plantejàvem és si les preguntes que els mitjans els fan als músics són ètiques i es regeixen pel codi deontològic del mitjà, o no segueixen cap mena d'eticitat i el que volen és trobar un titular prou sucós que doni a parlar. La segona pregunta era, llavors, si les preguntes variaven de to quan el gènere de la persona entrevistada també canviava; és a dir, si els feien diferents preguntes a un home i a una dona que tenen una carrera musical molt semblant.

A mesura que hem anat intentant respondre aquestes preguntes, hem trobat altres conclusions que creiem prou importants per ressaltar-les en aquest apartat, així que intentarem exposar-les el millor possible.

La primera conclusió a la qual arribem és que avui en dia és fan molt poques entrevistes escrites; amb l'arribada d'Internet i sobretot de plataformes com YouTube, el contingut que consumim és més immediat. És més atractiu veure una entrevista en vídeo que no llegir-la, perquè si la llegeixes no pots veure les expressions de l'entrevistat ni les seves reaccions a les preguntes. Aquesta anàlisi ens ho ha confirmat: de totes les entrevistes analitzades només el 27% eren escrites, i a sobre, molts d'aquests mitjans que publicaven les entrevistes escrites també les comparteixen en vídeo al seu perfil de YouTube o a les seves xarxes socials.

La segona conclusió que extraïem d'aquest treball, i aquesta serveix com a resposta a la nostra primera pregunta d'investigació, és que tot i que sí que els mitjans fan preguntes que quedarien fora dels codis deontològics – i que fins i tot, en general, les perceben com a una violació de la intimitat – el percentatge de preguntes d'aquest tipus comparat amb el número total de preguntes que se'ls fa als entrevistats és molt baix: de fet, només trenta-sis mitjans dels setanta-cinc que han fet entrevistes a Miki Nuñez i Natalia Lacunza, han fet preguntes sobre la intimitat dels músics, i la majoria de vegades només un parell en tota l'entrevista.

Així que si poséssim en una balança les preguntes que es consideren ètiques d'aquestes entrevistes amb les quals no, sortirien guanyant les primeres, ja que per quantitat són moltes més. Així i tot cal destacar que pràcticament la meitat de mitjans (48%) que han

fet les dues-centes quaranta-quatre entrevistes, han recorregut en algun moment de l'entrevista a preguntes de resposta sucosa; buscant titulars fàcils que facin parlar.

Mitjançant l'anàlisi de les entrevistes també hem pogut veure si els mitjans feien preguntes de diferent temàtica segons si la persona entrevistada és dona o home; i hem pogut concloure que en les preguntes referents a la seva carrera musical no fan gaire diferència, usualment les preguntes giren entorn de la seva música nova o de futures gires.

Pel que fa als temes que no fan referència a la música sí que trobem força diferència: mentre a Miki Nuñez li pregunten sobre futbol, a Natalia Lacunza li pregunten sobre moda o pel seu cabell, per exemple. Tot i això, són molt poques preguntes que mostren aquesta diferència entre gèneres, aquests estereotips del que agrada a les dones i als homes, i els temes sobre els quals pregunten és perquè anteriorment els músics han esmentat el seu interès per aquests. Així que, podríem respondre a la hipòtesi inicial sobre la diferencia de les preguntes segons el gènere de l'entrevistat, dient que a les entrevistes no es fa una diferenciació de gènere explícita, sinó que els entrevistadors fan, usualment, preguntes sobre temàtiques que agraden als entrevistats o amb les que es senten identificats.

A mesura que anava buscant informació sobre les entrevistes vaig arribar a la mateixa conclusió que el periodista Jose Maria Carrascal, citat anteriorment (p. 8 d'aquest treball): és imprescindible que es comencin a redactar codis deontològics que regulin específicament el món de les entrevistes.

Em sorprèn molt que, de tots els codis deontològics analitzats en aquest treball, només el de la CCMA tingui apartats on s'especifiquen diverses pautes a l'hora de realitzar una entrevista a qualsevol persona. Igual que els codis deontològics dels mitjans especifiquen com redactar notícies, el tractament de les fonts o persones implicades o com escriure un titular que enganxi, també hi hauria d'haver un apartat on tractin específicament l'entrevista o un codi deontològic propi d'aquesta.

Amb aquestes conclusions ja es responen les preguntes inicials que ens havíem plantejat a l'inici d'aquest treball, però no m'agradaria acabar sense esmentar algunes de les dificultats que ha suposat aquesta anàlisi.

Durant aquest treball hi ha hagut diverses dificultats; la primera de totes, el volum de feina que suposava analitzar totes les entrevistes dels dos artistes durant dos anys. Al

principi no era conscient que hi hauria tantes entrevistes per analitzar ni que seria un procés tan interminable en el que, cada cop que arribava a analitzar gairebé el total de les entrevistes, en trobava més.

L'altra gran dificultat per completar aquest treball ha sigut la poca informació sobre el tema que he trobat; sí que hi ha molta informació sobre la comunicació o sobre com fer entrevistes, però tota la teoria es centra en l'objectiu de l'entrevistador, que és aconseguir la resposta de l'entrevistat, i no es para a parlar sobre el comportament que haurien de tenir els entrevistadors perquè l'entrevista sigui correcta des d'un punt de vista ètic.

Després de fer aquesta anàlisi sobre les preguntes que es fan a aquests dos músics em semblaria interessant fer també una anàlisi d'artistes consagrats, artistes més coneguts que porten molt més temps a la indústria musical, per veure si les conclusions extretes són les mateixes que hem pogut extreure de la nostra anàlisi. Però, evidentment, aquesta seria una altra recerca.

6. BIBLIOGRAFÍA I WEBGRAFÍA

- Benadives Ledesma, J. L., & Quintero Herrera, C. (1997). *Escribir en prensa. Redacción informativa e interpretativa*. Mexico: Pearson.
- Cantavella, J. (2002). *Manual de la entrevista periodística*. Barcelona: Ariel Comunicación.
- Col·legi de Periodistes de Catalunya. (sense data). *Codi deontològic*. Recollit de periodistes.cat: <https://www.periodistes.cat/codi-deontologic> [Consulta: 17 de març de 2021]
- Conceptodefinicion, R. d. (2018 / Maig / 2018). *conceptodefinición*. Recollit de Definición de Prensa Rosa: <https://conceptodefinicion.de/prensa-rosa/> [Consulta: 10 de gener de 2021]
- Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. (sense data). *Llibre d'estil*. Recollit de CCMA: <https://www.ccma.cat/llibredestil/> [Consulta: 21 de juny de 2021]
- El País. (sense data). *Código ético*. Recollit de El País: <https://elpais.com/estaticos/codigo-etico/> [Consulta: 22 de juny de 2021]
- Federación de Asociaciones de Periodistas de España. (sense data). *Código Deontológico*. Recollit de FAPE: <https://fape.es/home/codigo-deontologico/> [Consulta: 22 de juny de 2021]
- Gay, N. (24 / Novembre / 2007). *El Confidencial*. Consultat el 10 / Gener / 2021, a https://www.elconfidencial.com/television/2007-11-24/quien-ve-los-programas-del-corazon_497380/
- Gobierno de Navarra. (sense data). *Tipos de entrevistas y Fases de la entrevista*. Recollit de Servicio Navarro de empleo: http://www.navarra.es/home_es/Temas/Empleo+y+Economia/Empleo/Empleo/Orientacion+Laboral/riiopen/home/Trabajar/Busqueda+de+Empleo/Guia+Empleo/Supera/Entrevista/Tipos+de+entrevistas+y+fases.htm [Consulta: 07 de febrer de 2021]

- Institut d'Estudis Catalans. (sense data). *ètic -a*. Recollit de DIEC2: <https://dlc.iec.cat/Results?DecEntradaText=%C3%A8tica&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False> [Consulta: 19 de juliol de 2021]
- Institut d'Estudis Catalans. (sense data). *Semblança*. Recollit de DIEC2: <https://dlc.iec.cat/Results?IdE=0080983&DecEntradaText=semblan%C3%A7a&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False> [Consulta: 01 de juny de 2021]
- Martínez Vallvey, F. (1995). *La entrevista periodística desde el punto de vista conversacional*. Salamanca: Publicaciones Universidad Pontificia.
- Mercado Sáez, M. T. (Setembre / 1999). La información "del corazón" en televisión. *Revista Latina de comunicación social*, n° 21.
- Miki Núñez España. (sense data). Recollit de <https://mikinunezes.wordpress.com/> [Consulta: 27 de desembre de 2020]
- Molina, B. (19 / Desembre / 2018). 'OT 2018', la edición de los escándalos, llega a su final con estas 10 polémicas. *El Confidencial*. Recollit de El Confidencial: https://www.elconfidencial.com/television/programas-tv/2018-12-19/ot2018-operacion-triunfo-polemicas-final-mariconez-falange-maria-novio_1707994/ [Consulta: 30 d' abril de 2021]
- Periodismo Online*. (sense data). Recollit de Tema 7: La Entrevista: <http://www.periodismo-online.de/la-prensa/prensa/tema-7-la-entrevista/> [Consulta: 11 de juny de 2021]
- Raffino, M. E. (25 / Setembre / 2020). *Entrevista*. Recollit de Concepto de: <https://concepto.de/entrevista/> [Consulta: 21 de maig de 2021]
- Significados. (3 / Novembre / 2020). *Ética*. Recollit de Significados: <https://www.significados.com/etica/> [Consulta: 5 de juny de 2021]

- Ugarte Ortega, G. (20 / Juliol / 2018). *Haz entrevistas que enganchen con tu estrategia de contenidos*. Recollit de Semrush Blog: <https://es.semrush.com/blog/como-hacer-entrevistas-estrategia-contenidos/> [Consulta: 21 de maig de 2021]
- Universal Music Group. (sense data). *Biografia*. Recollit de Miki Núñez: <https://mikinunez.com/biografia/> [Consulta: 10 de gener de 2021]
- Wikipedia. (7 / Gener / 2021). *Cuota de Pantalla*. Recollit de Wikipedia: https://es.wikipedia.org/wiki/Cuota_de_pantalla [Consulta: 10 de gener de 2021]
- Wikipedia. (21 / Maig / 2021). *Entrevista periodística*. Recollit de Wikipedia: https://es.wikipedia.org/wiki/Entrevista_period%C3%ADstica [Consulta: 10 de gener de 2021]
- Wikipedia. (9 / Julio / 2021). *Ética*. Recollit de Wikipedia: <https://es.wikipedia.org/wiki/%C3%89tica> [Consulta: 5 de juny de 2021]
- Wikipedia. (Gener / 2021). *Miki Núñez*. Recollit de Wikipedia: https://es.wikipedia.org/wiki/Miki_N%C3%BA%C3%B1ez [Consulta: 10 de gener de 2021]
- Wikipedia. (24 / Maig / 2021). *Natalia Lacunza*. Recollit de Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Natalia_Lacunza [Consulta: 10 de gener de 2021]
- Wikipedia. (Febrer / 2021). *Operación Triunfo 2018*. Recollit de Wikipedia: https://es.wikipedia.org/wiki/Operaci%C3%B3n_Triunfo_2018 [Consulta: 10 de gener de 2021]

ANNEXOS

Annex 1: Recompte dels mitjans de les entrevistes

Canals de YouTube:

1. Carolina percebes
2. El sonido de Jogsie
3. Iban García
4. Euro voxx
5. Eurovision spain
6. Jose Antonio Gil
7. Sr fortfast
8. Wiwibloggs
9. Wossip world
10. The sect of sound
11. OT alfredamaia

Podcasts:

12. En el disparadero
13. Ubu radio
14. unav

Grups de comunicació:

15. **AMIC:** Canal Baix Penedés + Montpeità
16. **ATRESMEDIA:** Europa FM + Vodafone yu
17. **CCMA:** Adolescents + Catalunya Ràdio + TV3
18. **CONDÉ NAST:** Vogue
19. **COPE:** Cope + Cadena 100
20. **EL LEÓN DE EL ESPAÑOL PUBLICACIONES S.A:** El Español + Crónica Directo + Navarra.com
21. **ENDERROCK:** Enderrock
22. **EUPROPA PRESS:** Chance
23. **GRUP FLAIX:** Flaixbac
24. **GRUP GODÓ:** La Vanguardia + Mundo Deportivo + Rac 1 + Rac 105

25. **GRUP LES NOTÍCIES DE CATALUNYA:** El nacional.cat
26. **GRUPO HENNEO:** 20minutos
27. **GRUPO NOTICIAS TALDEA:** Noticias de navarra
28. **HEARST MAGAZINES:** Cosmopolitan + Esquire + Diez Minutos + Elle
29. **LA INFORMACION:** Diario de navarra
30. **LA XARXA:** The weekly mag
31. **MEDIASET:** Mtmad + yasss
32. **NERVIÓN:** LocalMusical (telebilbao)
33. **NOXVO:** Bekia + Formula tv + Los Replicantes
34. **PLANETA:** La razón + onda cero navarra
35. **PRISA/HUFFPOST:** El televisero
36. **PRISA:** cadena dial + Cadena ser + El país + Los 40 + Radio Bilbao + Smoda
37. **RTVA:** Canal fiesta
38. **RTVE:** Ot podcast + Playz + RTVE + Rne
39. **SUMANDO COMUNICACIÓN:** Navarra televisión
40. **TELEFONICA:** La Resistencia + Late motiv
41. **TEVECAT:** Toni Rovira y tu + tevecat
42. **UBEAT:** Hoy no se sale
43. **UNIDAD EDITORIAL:** El mundo + Radio marca
44. **ZETA / PRENSA IBERICA:** El periódico + Regió 7 + Woman + Yotele
45. **ZINET MEDIA:** Delooks

Total de mitjans: 75

Annex 2: Entrevistes

Miki Núñez

Entrevistes en video/audio

1. Rac 1 18/12/2018 <https://mikinunezes.wordpress.com/2018/12/18/entrevista-para-rac1-18-12-2018/>
2. Ubu radio 21/12/2018 <http://www3.ubu.es/actualidad/uburadio/ot-al-minuto-ft-miki-que-me-estas-cantando/>
3. Rac105 24/01/2019 https://www.youtube.com/watch?v=cJ9U_cw_e0w
4. Cadena ser Catalunya 25/01/2019
https://play.cadenaser.com/audio/ser_cat_especiesprotegides_20190125_120000_130000
5. Catalunya radio 25/01/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=-fc4YexLT6g>
6. Toni rovirá y tu 28/01/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=JUSVjgbV1Rw>
7. Radio teletaxi 29/01/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=lmKFXK6D3Bs>
8. La caja de música 01/02/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=R2LXO8k15ik>
9. Lo siguiente tve 05/02/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=FxzIgQazkkk>
<https://www.youtube.com/watch?v=deUn4mVpVZY>
<https://www.youtube.com/watch?v=jxqsSrffNJI>
<https://www.youtube.com/watch?v=7u9D8qtGVj8>
10. RNE 06/02/2019 <https://www.rtve.es/alaharta/audios/todo-noticias-manana/miki-jamas-pense-iba-ir-eurovision/4970621/>
11. Happy fm 06/02/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=U5jR5fkOrGQ>
12. Formula TV 07/02/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=kGmm6JIp-HQ>
13. Tu tele opinion 17/02/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=QZfVi9rEjc8>
14. APM TV3 20/02/2019 <https://youtu.be/idUQ4GwxPuw?t=1370>
15. Vodafone YU 25/03/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=kGgIE9poQVU>
16. Formula TV 27/03/2019 https://www.youtube.com/watch?v=I1679fV_NnM
17. Los40 28/03/2019 https://play.los40.com/audio/los40_andaya_20190328_080000_090000/
18. EurovisionSpain 29/03/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=P-Mg1EiCpS4>
19. Euro Vox 06/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=zyYDTSV24k0>
20. RNE 07/04/2019
http://mvod.lvlt.rtve.es/resources/TE_SPAVOCE/mp3/0/9/1554635756090.mp3
21. Formula TV 11/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=IQeUnXyKrg4>
22. Wiwibloggs 14/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=j-1WKIMh9x4>
23. Eurovision spain 19/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=5M9ji6FOLWE>
24. Formula TV 20/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=C9EXXVbEgTk>
25. Wiwibloggs 20/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=omCVTchfjPA>

26. The hall of stars 21/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=ZEXI3-LoupY>
27. Infodiario 21/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=sHMCsWw6StQ>
28. Wossip world 22/04/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=Cn5jkD16AOc>
29. Cine de barrio TVE 04/05/2019 <http://www.rtve.es/alicarta/videos/cine-de-barrio/cine-barrio-vaya-par-gemelos/5181062/>
30. Rac 1 23/05/2019 <https://www.rac1.cat/programes/el-mon/20190523/462419548722/miki-miki-nunez-eurovisio-europa-musica-televisio.html>
31. La hora de la 1 24/05/2019 <https://twitter.com/LaHoraTVE/status/1131884016506773504?s=20>
32. OT podcast 27/05/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=ID7rPKOtMao>
33. Radio marca 02/07/2019 <https://www.marca.com/radio/2019/07/02/5d1ba376268e3e417a8b4585.html>
34. Elle 05/07/2019 <https://www.elle.com/es/living/ocio-cultura/a28299197/miki-nunez-entrevista-video/>
35. Adolescents icat 07/07/2019 <https://youtu.be/A1chtp7oD-k>
36. RTVE 08/07/2019 http://www.rtve.es/alicarta/videos/telediario/td1_miki_080619/5326901/
37. Cope 12/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=bscHIGVYwhQ>
38. MTMAD 22/07/2019 https://www.mtmad.es/ccme/miki-nunez-presenta-single-celebrate_18_2789070208.html
39. Sr fortfast 24/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=27IE3mJY09o>
40. Notirey 31/07/2019 https://www.youtube.com/watch?v=EOMp_H6Kk6A
41. Rac1 12/09/2019 <https://www.rac1.cat/programes/el-mon/20190912/47308468284/miki-nunez-canta-catala-amuza.html>
42. Adolescents icat 12/09/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=ohKHOy6BBuA>
43. Telediario TVE 15/09/2019 https://twitter.com/telediario_tve/status/1173320517610287104?s=20
44. Afterwork Cadena 100 16/09/2019 <https://twitter.com/AfterworkC100/status/1173658010045964288?s=20>
45. Rac105 16/09/2019 https://www.youtube.com/watch?v=f5WG0pe2q_0
46. RTVE 16/09/2019 <https://mikinunezes.wordpress.com/2019/09/16/entrevista-para-rtve/>
47. Catalunya radio 27/09/2019 <https://www.ccma.cat/catrado/alicarta/el-mati-de-catalunya-radio/miki-nunez-la-clau-es-tenir-deu-minuts-al-dia-i-pensar-on-soc-i-gracies-a-qui/audio/1050209/>
48. El vermut de Flaixback 28/09/2019 <https://mikinunezes.wordpress.com/2019/09/28/entrevista-para-el-vermut-de-flaixbac/>
49. Telenotícies tv3 29/09/2019 <https://mikinunezes.wordpress.com/2019/09/29/entrevista-para-telenoticias-tv3/>

50. Ben trobats 30/09/2019 <http://www.alacarta.cat/ben-trobats/tall/miki-nunez-presenta-amuza>
51. Ser Catalunya 01/10/2019
https://twitter.com/AquiCuni/status/1178970567288016898?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1178970567288016898%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fmikinunezes.wordpress.com%2F2019%2F10%2F01%2Fentrevista-para-aqui-de-ser-catalunya%2F
52. FAQs TV3 05/10/2019 <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/preguntes-frequents/miki-nunez-ens-descobreix-el-seu-nou-disc-amb-la-canco-escriurem/video/5931446/>
53. La caja de música 07/10/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=q8IHmHqB5Y>
54. Canal Terrassa 10/10/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=tRlvffCPOY>
55. Flaixback 11/10/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=coVacRfcMKg>
56. Crónica directo 20/10/2019 https://www.youtube.com/watch?v=gT_71DV5EA0
57. Radio teletaxi 21/10/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=uJh8E0K2Lec>
58. Playz RTVE 21/10/2019
https://www.instagram.com/tv/B31_JYflwG3/?utm_source=ig_embed
59. Telemadrid 23/10/2019 <http://www.telemadrid.es/programas/esta-pasando/Miki-Nunez-presenta-album-Amuza-2-2170303010--20191023093235.html>
60. Punts de vista 24/10/2019 <https://www.rtve.es/alacarta/videos/punts-de-vista/punts-vista-miki-nunez-lola-vendetta-krampack/5422605/>
61. Hola 4u 27/10/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=SWpku1gNmjQ>
62. Formula tv 27/10/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=rGp8aQzRtHE>
63. Vodafone YU 28/10/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=Sqdd9tt7-Y8>
64. Hoy no se sale 29/10/2019 <https://ubeat.tv/v/hoy-no-se-sale-2x15>
65. Malaga 24h tv noticias 29/11/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=WvbmOGckYrA>
66. Al cotxe TV3 15/01/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=VgImA-OQfrA&t=1439s>
67. Europa fm 18/02/2020 https://www.europafm.com/noticias/musica/test-miki-nunez-miedo-talento-inutil-ultimo-mensaje-muchas-curiosidades-mas_202002185e4bd14c0cf224f238c68b1f.html
68. Europa fm 06/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=cR90qLIEBjE>
69. The weekly mag 14/03/2020 <http://www.alacarta.cat/the-weekly-mag/tall/interview-with-miki-nunez>
70. Vavel media 11 05 2020 <https://vavel.media/es/2020/05/10/musica/1020742-entrevista-miki-nunez-la-musica-es-sanadora-de-verdad.html>
71. yourwaymagazine 12/05/2020 <https://www.yourwaymagazine.com/entrevista-miki-nunez-presenta-me-vale/>
72. myipop 15/05/2020 <https://myipop.net/miki-nunez-entrevista-me-vale/>

73. Revista Young 21/05/2020 <https://revistayoung.es/2020/05/21/youngtv/entrevista-digital-a-miki-nunez-en-young/>
74. Adolescents.cat 28/05/2020 https://www.youtube.com/watch?v=Bhe_u6zT7QQ
75. The hall of stars 30/05/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=GiKh-b5UoIY>
76. El periódico Yotele 28/06/2020 <https://www.elperiodico.com/es/yotele/20200628/miki-nunez-me-vale-ot-eurovision-entrevista-8017513>
77. Primera fila 08/08/2020 <https://www.primerafila.cat/entrevistes/2020/08/el-tiktoker-gerryquerryberry-entrevista-a-miki-nunez/>
78. Playz RTVE 27/10/2020 <https://www.rtve.es/playz/videos/playztrends/miki-nunez-manifestaciones-feministas-son-necesarias/5696187/>
79. Bekia 30/10/ 2020 <https://www.bekia.es/musica/noticias/miki-nunez-concierto-trabajo-amor-musica-sentido/>
80. yasss magazine 04/11/2020 <https://www.facebook.com/YassPuntoES/videos/live-con-miki-nu%C3%B1ez/776384156543033/>
81. Newmagazine 05/11/2020 <https://mewmagazine.es/miki-nunez-el-nuevo-album-no-va-a-dejar-de-ser-yo/>
82. Los Replicantes 5 11 2020 <https://www.losreplicantes.com/articulos/miki-nunez-entrevista-iceberg-propuestas-television/>
83. Cadena 100 25/11/2020 https://www.cadena100.es/musica/entrevistas/noticias/miki-nunez-cadena-100-ultima-persona-que-vio-david-otero-antes-confinarse-fue-20201125_1014884
84. Cadena dial 26/11/2020 <https://www.cadenadial.com/2020/miki-nunez-se-va-a-quedar-helado-hoy-en-el-instagram-live-de-cadena-dial-a-las-18h-en-directo-212119.html>
85. Backstage Flaixbac 27/11/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=A6u3RwJOpVY>
86. Formula tv 05/12/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=Pv-s4kAO85o>
87. The hall of stars 6/12/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=wuh-RhYs2wg>
88. Adolescents xl <https://www.youtube.com/watch?v=ZodZs5IRN7c>

Entrevistes escrites

1. Vertele 13/12/2018 http://vertele.eldiario.es/noticias/Entrevista-Miki-OT2018-expulsado-Eurovision_0_2076092379.html
2. Diez minutos 14/12/2018 <https://www.diezminutos.es/teleprograma/programas-tv/a25580997/miki-ot-eurovision-expulsado/>
3. La Vanguardia 17/12/2018 https://www.lavanguardia.com/gente/20181217/453612662695/miki-ot-2018-eurovision-polemicas-entrevista-operacion-triunfo.html?utm_source=twitter_lv&utm_medium=social

4. EurovisionSpain 18/12/2018 http://www.eurovision-spain.com/iphp/noticia.php?numero=18-12-18_miki-me-parece-fatal-que-haya-companeros-sin-cancion-y-yo-tenga-tres
5. Actuaragon 18/01/2019 <http://actuaragon.es/?p=8073>
6. El televisero 22/01/2019 <http://www.eltevisero.com/2019/01/miki-positivos-pensar-la-venda-puede-ganar-eurovision/>
7. Diez minutos 02/03/2019 <https://www.diezminutos.es/famosos-corazon/famosos-espanoles/a26600676/miki-opina-autobobus-hazte-oir/>
8. Shangay 07/03/2019 <https://shangay.com/2019/03/07/miki-nunez-entrevista-venda-musica-gay-ot-eurovision-2019/>
9. El Mundo 26/03/2019 <https://www.elmundo.es/elmundo/encuentros/elmundo/2019/03/26/miki/index.html>
10. Diez minutos 27/03/2019 <https://www.diezminutos.es/teleprograma/programas-tv/a26959185/eurovision-2019-espana-miki-la-venda-entrevista/>
11. Cope 08/04/2019 https://www.cope.es/actualidad/television/eurovision/amp/noticias/miki-gente-imagina-actuacion-que-hemos-preparado-para-eurovision-20190327_382376?_twitter_impression=true
12. Ecoteuve 11/04/2019 <https://ecoteuve.economista.es/eurovision-2019/noticias/9818468/04/19/Miki-optimista-ante-Eurovision-2019-Yo-veo-posible-un-Top-10-en-Tel-Aviv.html>
13. Los40 02/07/2019 https://los40.com/los40/2019/07/02/musica/1562076331_638364.html
14. Enderrock 10/07/2019 <http://www.enderrock.cat/noticia/19668/miki/nunez/dspr/operacion/triunfo/puc/ser/jo/mateix/pero/amb/aparador>
15. La Razón 31/07/2019 https://www.larazon.es/cultura/miki-nunez-yo-soy-de-lo-mas-charnego-a-mi-espana-me-gusta-mucho-BA24428810?utm_source=twitter&utm_medium=organic&utm_campaign=lrzn_org>We_12_15
16. La Vanguardia 13/09/2019 <https://www.lavanguardia.com/gente/20190913/47314389410/miki-nunez-amuzalanzamiento-disco-operacion-triunfo-entrevista.html>
17. Shangay 30/09/2019 <https://shangay.com/2019/09/30/miki-nunez-amuza-disco-entrevista-ot-television-venda-musica/>
18. El Periódico 05/10/2019 <https://www.elperiodico.com/es/gente/20191005/miki-nunez-me-han-dejado-hacer-lo-que-he-querido-y-con-quien-he-querido-7665922>

19. Regió7 8/10/2019 https://www.regio7.cat/cultures/2019/10/08/miki-em-critica-cantar-altra/572489.html?utm_source=twitter&utm_medium=social&utm_campaign=dogtrack&utm_content=envio1
20. Enderrock 06/11/2019 <http://www.enderrock.cat/noticia/20141/miki-nunez-amor-em-guia-vida>
21. Tv Sant Cugat 29/11/2019 <http://www.tvsantcugat.cat/entrevistes/miki-nunez-cantant-i-compositor/>
22. Nació digital 30/01/2020 <https://www.naciodigital.cat/noticia/195404/miki-nunez-musica-politica-anat-molt-ma-caldria-trencar-prejudicis>
23. Panenka 06/07/2020 <https://www.panenka.org/miradas/miki-nunez-xavi-es-un-dios/>
24. CCMA 12 07 2020 <https://www.ccma.cat/tv3/revolucio/miki-nunez-tinc-un-psicolog-que-mha-canviat-la-vida/noticia/3041934/>
25. El nacional 30/08/2020 https://www.elnacional.cat/es/cultura/entrevista-miki-nunez-ot-amuza-me-vale_533901_102.html
26. Los40 28/10/2020 https://los40.com/los40/2020/10/28/musica/1603900254_535480.html
27. Playz RTVE 28/10/2020 <https://www.rtve.es/playz/20201028/miki-nunez-apoya-rosalia-totalmente-cierto-machismo-dentro-musica-existe/2049453.shtml>
28. 20 minutos 25/11/2020 <https://www.20minutos.es/noticia/4488218/0/miki-canta-a-la-vida-con-sonidos-de-su-adolescencia-en-iceberg/>
29. 4voces 13/12/2020 <https://www.cuatrovoces.com/miki-nunez-iceberg-es-maduro-muestro-mi-verdad/>
30. Montpeita 19/12/2020 <https://www.montpeita.cat/entrevista-a-miki-nunez-cantant-catala/>
31. El Mundo 30/12/2020
<https://www.elmundo.es/papel/cultura/2020/12/30/5feb28bffdddf41508b45c1.html>

Natalia Lacunza

Entrevistes en video/audio

1. Crónicas sonoras 21/12/18 https://www.ivoox.com/entrevista-a-natalia-lacunza-21-12-18-cronicas-sonoras-audios-mp3_rf_30971216_1.html
2. La caja de música 22/12/2018 <http://lacajadmusicatv.com/la-magia-de-natalia-aprendi-a-ser-consciente-de-lo-que-soy-capaz-de-hacer/>
3. ¡Hola! 14/01/2019 <https://youtu.be/hyoCNtOy8pw>
4. Navarra tv 25/01/2019 https://www.youtube.com/watch?v=xs2Ge_Y9G9E
5. Iban García 27/01/2019
<https://www.youtube.com/watch?v=11FPRAsyn0w&feature=youtu.be>

6. El sonido de Jogsie 25/03/2019 <https://youtu.be/gZnbIgp-ON8>
7. Navarra journal 09/04/2019 <https://youtu.be/wduLUtzPIIU>
8. OT podcast 12/06/2019 <https://youtu.be/uZdA6PdVGqI?t=431>
9. RTVE 14/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=mxNq7FcE74>
10. Vodafone YU 14/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=UIJ-Y51dtXE>
11. BEKIA 19/06/2019 <https://www.bekia.es/musica/noticias/entrevista-natalia-lacunza-no-haber-segunda-parte-no-siento-tenga-haberla/>
12. Yourwaymagazine 20/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=Qq899OfH75U>
13. Los Replicantes 20/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=2lPjtDNT9xk>
14. La caja de música 20/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=QBdJsFs6tYc>
15. Formula tv 20/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=An83rR6B6nE>
16. myipop 20/06/2019 <https://myipop.net/natalia-lacunza-entrevista-otras-alas/>
17. Happy fm 21/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=4f3ek72hZjU>
18. La Razón 21/06/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=taxwsxP0Hyc>
19. Shangay 21/06/2019 https://www.youtube.com/watch?v=wN0_Et4fSI0
https://www.youtube.com/watch?v=N0omlO_HWzE&list=PLN8OUiaYsAKf3eeejXodATiIOCmG8S8qb&index=18
20. Navarra tv 21/06/2019 <https://youtu.be/8xLXdmfEZME>
21. Cadena 100 24/06/2019 https://m.youtube.com/watch?v=f_v1w6dwcVI
22. Enfemenino 24/06/2019 <https://www.enfemenino.com/videos-de-ocio/entrevista-natalia-lacunza-s4002352.html>
23. ELLE 25/06/2019
<https://www.youtube.com/watch?v=rRutoUgJWug&list=PLN8OUiaYsAKf3eeejXodATiIOCmG8S8qb&index=16>
24. OT alfredamaia 04/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=oCvxodaopBE>
25. Radio Bilbao 04/07/2019
https://cadenaser.com/emisora/2019/07/04/radio_bilbao/1562242963_116990.html?autoplay=1
26. LocalMusical 05/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=G5njQoAeIH0>
27. Delooks 08/07/2019 <https://www.dailymotion.com/video/x7crr4>
28. Ser 09/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=Pmghv0IKjzM>
29. OT podcast 10/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=8QInUIy7BoI>
30. Adolescents.cat 11/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=goDK6IOR5q8>
31. Europa fm 12/07/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=72LE2rVjb1s>
32. La caja de música 11/08/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=bbN8PXRU7Yo>
33. Jose Antonio Gil 04/09/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=dQbyvHocfTI>
<https://www.youtube.com/watch?v=2o1963koId8>

34. myipop 13/09/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=qkHgSzdu2Sw>
35. La caja de musica <https://www.youtube.com/watch?v=Q8ZoaHl9Mfo>
36. Formula tv <https://www.youtube.com/watch?v=melBqs325Gg>
37. Toni Rovira y tu 03/10/2019 https://www.youtube.com/watch?v=Y0cNcD8pz_Q
38. Cafe doble UNAV 24/10/2019
<https://www.unav.edu/radio/doc/19/10/191024cafedoble.mp3>
39. Ser Navarra 25/10/2019 <https://www.javiererro.com/media/entrevista-natalia-lacunza-javier-erro/>
40. La caja de música 08/11/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=otU1wer8Ps8>
41. myipop 08/11/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=V3jA5Z3bp2M>
42. Time just 09/11/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=clZzoBwkm4c>
43. Bekia 11/11/2019 <https://youtu.be/VB2qqGjSkWs>
44. Veo, Escucho y os Cuento 12/11/2019 <https://youtu.be/KZKWHDWjxi0>
45. Formula tv 14/11/2019 <https://www.youtube.com/watch?v=R8BjSBQmmBc>
46. The hall of stars 21/01/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=fG-eJ16i-WE>
47. Myipop 21/01/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=vIwoiqW8B8>
48. El rescate musical 21/01/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=BVAAt5rkOIxk>
49. Academia al minuto 25/01/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=tST2X6jEjJ8>
50. Highxtar 30/01/2020 <https://highxtar.com/hightalks-vol-5-maria-escarmiento-natalia-lacunza/>
51. Playz RTVE 16/02/2020 <https://www.rtve.es/playz/videos/playztrends/natalia-lacunza-confiesa-su-punto-fuerte-hora-ligar/5512154/>
52. Roberto leal OT 22/02/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=7c4o3VJizBY>
53. Formula tv 05/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=Tax9ixbx-t0>
54. La caja de música 05/03/2020 https://www.youtube.com/watch?v=5Y_SM9RwCck
55. yourwaymagazine 05/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=zI44NC110RI>
56. Adolescents icat 09/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=JDjWsafEOKg>
57. Bekia 09/03/2020 <https://www.bekia.es/musica/noticias/natalia-lacunza-ep2-evolucion-natural-otras-alas-musica/>
58. Los40 09/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=UsInh7FDV50>
59. The hall of stars 12/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=j7x-bSxTORM>
60. Mundo Deportivo 12/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=9ofNW2V6AaU>
61. myipop 13/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=m8C2b5Jj0U4>
62. Europa fm 13/03/2020 <https://youtu.be/L8-GYShX81U>
63. Afterwork Cadena 100 16/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=Y5BNRZI6H1Q>
64. En el disparadero 16/03/2020 https://www.ivoox.com/natalia-lacunza-reconocer-errores-ep2-futuro-audios-mp3_rf_48955618_1.html

65. Strim 17/03/2020 https://www.youtube.com/watch?v=OK9fZG_JZso
66. Canal fiesta 24/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=Jx35FPghdRY>
67. Telemadrid 24/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=Mn3N5IwWQlI>
68. Los40 25/03/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=SPyGM2sVHkk>
69. Navarra televisión 21/04/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=Mo8viDBedxo>
70. Vodafone YU 07/04/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=pmDQn7cucPE>
71. Telemadrid 29/04/2020 <https://youtu.be/gfkGpr0OKbY>
72. Esquire Spain 04/05/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=c4HRnuJoeY>
73. Yasss 05/05/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=yskHTiSwMEg>
74. ONDA CERO NAVARRA 21/05/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=anwBLtetAg4>
75. Muy vesta 01/06/2020 https://www.youtube.com/watch?v=9wn_4GUXNnk
76. La Resistencia 19/06/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=D4zfWviwrJQ>
77. Cadena dial 25/06/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=fPFEvWpYUgw>
78. [La fresca fm 03/07/2020](https://www.youtube.com/watch?v=AZdA2TQ2AYs) <https://www.youtube.com/watch?v=AZdA2TQ2AYs>
79. Ser Navarra 07/08/2020 https://play.cadenaser.com/audio/1596804183_834426/
80. Late motiv 18/09/2020 https://www.youtube.com/watch?v=1_PmCk7Iy3U
81. Vibra mahou 29/09/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=DEfXyrgKtCE>
82. The sect of sound 02/10/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=PI1RUf1PrZU>
83. Playz RTVE 07/10/2020 <https://www.rtve.es/playz/videos/gen-playz/natalia-lacunza-carino-cosas-del-amor/5678890/>
84. Teve cat 09/11/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=uWzpXiftOJU>
85. Vanidad 13/11/2020 <https://vanidad.es/people/272696492/-Si-soy-feliz-NATALIA-LACUNZA-con-las-ALAS-muy-abiertas-para-VANIDAD.html>
86. Código nuevo 13/11/2020 <https://www.instagram.com/tv/CHiXTysBkpN/>
87. Highxtar 04/12/2020 <https://youtu.be/KB-QN07ikKc?t=2027>
88. La caja de música / Your Way Magazin / myipop 05/12/2020
<https://www.youtube.com/watch?v=8WfrKk3fzZc>
89. Vodafone yu 16/12/2020 <https://www.youtube.com/watch?v=aUt-mGZQ4i4>
90. Carolina percebebes + primevideoes 22/12/2020
<https://www.youtube.com/watch?v=FK8YOjOCyIo>

Entrevistas escritas

1. Diez minutos 21/12/2018 <https://www.diezminutos.es/teleprograma/programas-tv/a25650309/natalia-ot-alba-reche-disco/>
2. Navarra.com 25/01/2019 <https://navarra.elespanol.com/articulo/revista/natalia-pamplona-entrevista-operacion-triunfo-television/20190125132504243318.html>

3. Diario de Navarra 26/01/2019 <https://www.validacion.diariodenavarra.es/noticias/cultura-ocio/cultura/2019/01/26/entrevista-natalia-lacunza-intento-poner-las-cosas-faciles-los-demas-soy-bastante-empatica-631857-1034.html>
4. Los40 14/06/2019 https://los40.com/los40/2019/06/14/musica/1560526612_020749.html?ssm=ig_los40
5. Vanidad 15/06/2019 <https://vanidad.es/amp/people/775404282/NATALIA-Lacunza-Sentia-la-necesidad-de-compartir-primero-la-cancion-mas-intima-con-una-produccion-mas-desnuda.html>
6. Ecoteuve 16/06/2019 <https://ecoteuve.eleconomista.es/programas/noticias/9940244/06/19/Natalia-Lacunza-Alba-Reche-y-yo-tenemos-que-pasar-pagina-tras-OT-y-hacer-cada-una-nuestro-camino.html>
7. El rescate musical 21/06/2019 <https://elrescatemusical.com/entrevista-natalia-lacunza/>
8. Shangay 21/06/2020 <https://shangay.com/2019/06/21/natalia-lacunza-ot-musica-otras-alas-entrevista/>
9. La Vanguardia 16/08/2019 https://www.lavanguardia.com/gente/20190819/463626534571/natalia-lacunza-otras-alas-operacion-triunfo-tarantula-entrevista-reflexiones.html?facet=amp&_twitter_impression=true
10. El Periódico 25/08/2019 <https://www.elperiodico.com/es/gente/20190825/natalia-lacunza-ot-2018-normalizamos-cosas-bisexualidad-7601538>
11. Esquire Spain 25/10/2019 <https://www.esquire.com/es/actualidad/musica/a29499593/natalia-lacunza-ot-bisexual-billie-eilish-entrevista-canciones/>
12. NEO2 14/11/2019 <https://www.neo2.com/natalia-lacunza-nuevos-singles/>
13. CHANCE 04/02/2020 <https://amp.europapress.es/chance/tv/noticia-natalia-lacunza-confiesa-opina-problematica-edicion-operacion-triunfo-20200204113146.html>
14. Diario de Navarra 08/02/2020 <https://www.noticiasdenavarra.com/cultura/2019/01/03/ot-dije-toque-defendere-pueda/798750.html>
15. Noticias de Navarra 09/02/2020 <https://www.noticiasdenavarra.com/cultura/2019/07/04/natalia-lacunza-suena-musica-bares/841213.html>
16. ELLE 18/02/2020 <https://www.elle.com/es/moda/tendencias/a30889335/natalia-lacunza-calvin-klein-no-gender-fotos-videos/>
17. Vogue 19/02/2020 <https://www.vogue.es/moda/galerias/como-llevar-estilo-masculino-natalia-lacunza-cantante?amp=>
18. Los 40 13/03/2020 https://los40.com/los40/2020/03/12/musica/1584053387_441570.html

19. Jenesais pop 14/03/2020 <https://jenesaispop.com/2020/03/14/386303/natalia-lacunza-cuando-sales-de-operacion-triunfo-no-sabes-si-el-underground-te-va-a-aceptar/>
20. La Vanguardia 20/03/2020 <https://www.lavanguardia.com/gente/20200320/474257996650/natalia-lacunza-operacion-triunfo-ep-2-nuevo-disco-gira-ot-2019.html>
21. Playz 20/03/2020 <https://www.rtve.es/playz/20200320/entrevista-natalia-lacunza-ep2/2010474.shtml>
22. Smoda 19/04/2020 <https://smoda.elpais.com/belleza/natalia-lacunza-entrevista/>
23. Los40 24/06/2020 https://los40.com/los40/2020/06/24/musica/1593001630_293220.html
24. Murcia plaza 24/07/2020 <https://murciaplaza.com/natalia-lacunza-entrevista-ot-murcia>
25. Noticias de Navarra 07/08/2020 <https://www.noticiasdenavarra.com/cultura/2020/08/07/natalia-lacunza/1068612.html>
26. Cosmopolitan 14/08/2020 <https://www.cosmopolitan.com/es/famosos/musica/a33583434/natalia-lacunza-entrevista/>
27. Woman 25/08/2020 <https://www.woman.es/lifestyle/ocio/entrevista-natalia-lacunza-cantante-ot-concierto-escenario-vibra-mahou>
28. El independiente 31/08/2020 https://www.elindependiente.com/tendencias/2020/08/31/natalia-lacunza-he-pasado-de-trabajar-en-bershka-a-liderar-un-proyecto-entero/?utm_source=share_buttons&utm_medium=twitter&utm_campaign=social_share
29. El país 14/09/2020 https://elpais.com/cultura/2020/09/03/miss_festivales/1599144224_309851.html
30. La razón 19/09/2020 <https://www.larazon.es/gente/20200919/marwfb65mram3ivrpe4qckm4qu.html>
31. 20minutos 13/11/2020 <https://www.20minutos.es/noticia/4445227/0/natalia-lacunza-sobre-ot-es-una-catapulta-o-un-agujero-negro/?autoref=true>
32. Neo2 13/11/2020 <https://www.neo2.com/natalia-lacunza-concierto-online/>
33. Binary 14/11/2020 <https://binarymag.es/musica/natalia-lacunza/>
34. El español 30/11/2020 https://www.lespanol.com/corazon/famosos/20201130/natalia-lacunza-despues-ot-no-david-bisbal/539196574_0.html
35. Madmen magazine 03/12/2020 <https://madmenmagazine.com/natalia-lacunza-entrevista/>

Annex 3: Resposta Miki Hazte Oír

<https://twitter.com/mikinunez/status/1101149569361031169?s=20>

 Miki Núñez ✓
@mikinunez

Descripción literal de ASCO
[Translate Tweet](#)

 HazteOir.org ✓ @hazteoir · Feb 28, 2019

📍 El #HOBUS llega a #Cibeles El mensaje es claro: Las leyes de género discriminan al hombre. #StopFeminazis #8M #8M2019

0:10 538.1K views

4:58 PM · Feb 28, 2019 · Twitter for iPhone

4,480 Retweets **73** Quote Tweets **14.2K** Likes

Annex 4: Noticias sobre *Albalia*

- Shangay:
<https://shangay.com/2018/10/10/albalia-el-shippeo-de-ot-del-que-todo-el-mundo-habla/>
- Yasss:
https://www.yasss.es/salseo/pareja-alba-reche-be5m_18_3078870260.html
https://www.yasss.es/saber/alba-reche-aficionada-al-boxeo-be5m_18_3078345220.html
https://www.yasss.es/saber/natalia-gato-figaro-be5m_18_3078870272.html
https://www.yasss.es/salseo/relacion-alba-reche-y-natalia-2020-be5m_18_3074670086.html
- 10 minutos:
<https://www.diezminutos.es/teleprograma/programas-tv/a25650309/natalia-ot-alba-reche-disco/>
- El Español:
https://www.elespanol.com/bluper/television/20181017/albalia-mariconez-gala-debe-marcas-despues-ot/346216921_0.html
- Formula TV:
<https://www.formulatv.com/noticias/vis-a-vis-inesperado-guino-albalia-destino-maca-zulema-final-88888/>
<https://www.formulatv.com/noticias/ot-2018-natalia-escribe-nota-amor-secreto-para-miki-alba-reche-albalia-86753/>
<https://www.formulatv.com/noticias/ot-2018-natalia-alba-reche-protagonizan-emotivo-momento-emocionarse-84989/>
<https://www.formulatv.com/noticias/albalia-carpeta-alba-reche-natalia-ot-2018-gente-habla-comenta-shippeo-84758/>
- La nueva España:
<https://www.lne.es/tv-espectaculos/2018/10/11/albalia-shippeo-favorito-operacion-triunfo-18578521.html>
- Enfemenino:
<https://www.enfemenino.com/news-famosos/las-claves-para-entender-la-historia-de-alba-reche-y-natalia-lacunza-s4007008.html>
- El Periódico:

<https://www.elperiodico.com/es/cuore/entretenimiento/alba-reche-hackeado-instagram-shippeo-albalia>

- El televisero:

<http://www.eltelevisero.com/2018/12/natalia-ot-2018-siento-mucho-decepcionar-espana-albalia-no-real/>

- S moda (El País):

<https://smoda.elpais.com/moda/actualidad/croana-albalia-representacion-bisexualidad-espana/>

- https://medium.com/@_vicisitudes_/albalia-fen%C3%B3meno-escondido-d0b37ecbf047

- <https://www.palcaide.com/la-importancia-del-shippeo-albalia/>

Annex 5: Codis deontològics

Col·legi de periodistes de Catalunya i Fundació Consell de la Informació de Catalunya (FCIC)

El Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya va ser avalat per darrera vegada l'11 de novembre 2016 en el marc del VI Congrés de Periodistes de Catalunya i adaptat a l'actual realitat que genera Internet. Proclamat per primera vegada en el II Congrés de la professió, l'1 de novembre de 1992, es tracta d'una declaració de principis bàsics que els periodistes han d'observar en l'exercici de la seva tasca. El Codi, assumit per la majoria de professionals i editors, és l'expressió de la voluntat de defensar uns mitjans de comunicació lliures i responsables en el marc d'una societat plural i democràtica.

El 12 de març de 1997 es va crear el Consell de la Informació de Catalunya (CIC), organisme independent encarregat de vetllar pel compliment d'aquest codi. Integrat per periodistes i representants d'altres sectors professionals, el CIC és també un instrument d'autoregulació amb facultats d'intervenció i mediació mitjançant resolucions i recomanacions sense caràcter coercitiu.

Aquests són els 12 criteris:

01. Informar de manera acurada i precisa

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

02. Evitar perjudicis per informacions sense prou fonament

No s'han d'usar expressions injurioses ni difondre dades imprecises o sense base suficient que puguin lesionar la dignitat de les persones i provocar dany o descrèdit a entitats públiques o privades.

El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los l'oportunitat de resposta.

03. Rectificar les informacions incorrectes

L'obligació d'esmenar tant les informacions com les interpretacions resultants que s'hagin demostrat falses o errònies comporta fer-ho amb promptitud i amb el tractament i l'extensió proporcionats. Així mateix, els mitjans han d'atendre el dret de rèplica quan aquest sigui sol·licitat en termes raonables.

04. Utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació

És inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis. També és inadmissible la intercepció i la difusió no consentida de material privat procedent de la telefonia mòbil, la missatgeria electrònica i altres suports de comunicació.

En poden ser excepció les situacions relacionades amb fets o esdeveniments d'inequívoc interès públic i quan no hi hagi cap altra opció per donar compliment adequat al dret a la informació.

El pagament a les fonts per obtenir informació contravé la bona pràctica periodística i és inadmissible quan posi en risc el principi de veracitat o pugui interferir l'acció de la justícia.

El plagi és inacceptable. Cal aplicar les bones pràctiques professionals quan es fa servir el treball d'altres.

05. Citar les fonts i preservar el secret professional

Les fonts s'han de citar perquè la informació sigui creïble. No obstant això, els periodistes tenen l'obligació moral de protegir-les invocant el secret professional quan sigui necessari. La confidencialitat ha de servir per emparar les persones en situació d'indefensió o de risc, però en cap cas l'anonimat pot ser utilitzat per atacar individus i organitzacions de manera injustificada.

La bona pràctica periodística exigeix també tractar de forma adequada les informacions rebudes sota embargament, així com observar l'off the record quan hagi estat acordat.

06. Conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber

El periodista ha de defensar el dret a la informació davant de qualsevol restricció a la transparència exigida per l'interès públic, especialment quan les fonts són administracions i organismes oficials. Tanmateix, cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes. L'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprobable.

07. Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

08. No utilitzar en profit propi informacions privilegiades

Els periodistes no han d'usar en benefici propi la informació que reben de manera confidencial en l'exercici de la seva funció, amb independència que es publiqui o no, ni transmetre-la a terceres persones per raons similars. En conseqüència, han d'evitar pronunciar-se sobre empreses i productes en els quals mantenen un interès financer, ja sigui directament o a través de familiars o persones pròximes. El mateix criteri ha de regir pel que fa al sector de les apostes.

09. Respectar el dret a la privacitat

Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies. Danyar de forma injustificada la dignitat dels

individus de paraula o amb imatges, fins i tot més enllà de la seva mort, contravé l'ètica periodística.

Els casos de suïcidi només es difondran quan tinguin rellevància personal o siguin de manifest interès públic, tenint en compte, a més, el risc d'un efecte mimètic.

10. Salvaguardar la presumpció d'innocència

Tota persona acusada o imputada d'un delictes té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels.

11. Protegir els drets dels menors

Cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes (excepte en supòsit d'homicidi i casos de segrestos o desaparicions), testimonis o inculpats en causes criminals. Aquesta consideració és especialment pertinent en assumptes d'especial transcendència social, com ara delictes sexuals, suïcidis, problemes referents a adopcions o fills de pares empresonats. A més, s'evitarà identificar contra la seva voluntat les persones pròximes o parents innocents d'acusats o convictes en procediments penals.

Com a norma general, els menors no han de ser entrevistats ni fotografiats o filmats sense el consentiment explícit dels seus pares, tutors, mestres o educadors. Tampoc no és lícit al·legar la rellevància pública de familiars o persones pròximes per justificar la intromissió en la seva vida privada o l'explotació de la seva imatge.

12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat i extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

Annexos

Annex A

Recomanació sobre manipulació d'imatges

En fotoperiodisme s'ha de fer constar sempre l'autoria, així com la data, lloc i els elements rellevants que identifiquen la imatge, tret que es posi en perill la seguretat de les fonts. En aquest àmbit no estan permeses manipulacions que suposin alteració de la informació visual registrada originalment per l'objectiu de la càmera i que recull el suport; és a dir, afegir, eliminar, desplaçar o modificar qualsevol element de la imatge original. En l'àmbit de la foto-il·lustració és legítima l'alteració d'imatges sense cap altre límit que la responsabilitat de l'autor/a, i amb l'obligació d'informar, adientment, al lector del tipus d'alteració practicada.

Annex B

Recomanació sobre Internet

Els principis de l'ètica periodística són comuns per a tots els mitjans i suports sense cap distinció. No obstant això, les característiques d'Internet han propiciat una àmplia casuística que planteja noves consideracions deontològiques per a la pràctica professional.

01. Responsabilitat editorial Les normes ètiques han d'obligar especialment les pàgines web que siguin la versió electrònica de publicacions preexistents en altres suports, o també aquelles que, nascudes a la xarxa, tinguin una capçalera i uns continguts que les facin ser percebudes com a publicacions informatives. Han de sentir-se incumbits per aquestes normes aquelles persones que aboquin informació on-line de forma individual i que puguin ser reconegudes com a professionals del periodisme, atès que tenen en aquesta activitat la major part de les seves percepcions econòmiques. Aquest annex de bones pràctiques de la informació a Internet també afecta els periodistes que mantenen blocs personals o participen en xarxes socials des d'un rol de caràcter explícitament professional.

02. **Transparència i rigor** El producte informatiu ha de poder ser identificat com a tal sigui quina sigui la seva naturalesa formal. La distinció entre informació i opinió també és igualment exigible, així com la diferenciació entre publicitat i informació. Les informacions han d'anar datades i convé que els links portin igualment les referències adequades per tal d'orientar els destinataris i mantenir contextualitzades les dades. Com en altres mitjans, la immediatesa no és excusa per obviar principis deontològics com el recurs a fonts fiables i la contrastació de les dades. Les informacions difoses a través de les xarxes socials tampoc no poden propagar rumors infundats, ni emetre judicis de valor injuriosos.

03. **Participació i supervisió activa** La participació del públic enriqueix la pluralitat dels continguts dels mitjans a Internet i constitueix una de les claus més definitòries i innovadores del nou univers informatiu. Tanmateix, les característiques de la xarxa generen nous paranys ètics sobre la relació entre els mitjans i el públic. Els comentaris dels usuaris a les notícies difoses a les webs informatives han de ser moderats pels seus responsables editorials. Aquests han de comptar amb mecanismes i eines adients per impedir la difusió de missatges injuriosos, que atemptin contra la dignitat de les persones i grups socials, o que encoratgin la discriminació, la violència i l'odi. Les aportacions dels internautes no poden ser anònimes. El mitjà difusor ha d'exigir un registre previ als usuaris que vulguin fer comentaris i donar a conèixer les seves opinions, de la mateixa manera que cap diari no publica cartes al director escrites per persones que no s'hagin identificat degudament. L'anonimat és admissible quan es tracti de garantir la difusió de fets i opinions d'inequívoc interès públic o necessitat vital, però igualment el participant s'ha d'identificar davant del mitjà.

04. **Permanència dels documents on-line** La permanència indefinida a la xarxa dels documents i materials audiovisuals que es difonen i circulen a través de la web pot generar situacions incòmodes o indesitjables per a les persones afectades, ja sigui com a fonts informatives o com a testimonis. En el cas que en reclamin la desaparició, aquest fet planteja la necessitat de conciliar adequadament l'interès públic amb els drets individuals. En qualsevol cas, la invocació del "dret a l'oblit" no ha de ser motiu per a la destrucció immediata d'elements que en certa manera formen part d'un "arxiu general" o "memòria viva" que és patrimoni col·lectiu i que eventualment poden ser d'interès per a historiadors o investigadors socials. Com a norma general, no ha de ser necessàriament atesa la pretensió de destrucció de rastres per part de persones individuals o jurídiques al·legant

la simple raó d'un canvi d'opinió, d'imatge o altres consideracions d'estricta ordre personal. Tanmateix, la persistència de certs documents no ha de donar lloc a situacions abusives o greument nocives contra els drets fonamentals de la persona. Conseqüentment, els responsables editorials han de prevenir o pal·liar els possibles perjudicis provocats a les persones que han prestat el seu testimoni (imatge, veu o documentació), atès el fet singular de la pervivència, facilitat d'accés, reproducció i manipulació dels materials presents a internet. Aquesta actitud ha de ser especialment curiosa quan les persones afectades siguin menors d'edat o joves en situació d'indefensió o risc sobre l'eventual us de la seva presència a la xarxa. En tot cas, la pròpia naturalesa de l'espai web com un fons global i permanent de continguts de tots tipus i d'accés universal fa pràcticament inviable la eliminació discrecional, sistemàtica, instantània i generalitzada dels materials considerats impropis o lesius per particulars, empreses o institucions.

05. Autoria i plagi El reconeixement de l'autoria intel·lectual i dels drets de tota mena que se'n deriven han de ser respectats a la xarxa com a qualsevol altre suport informatiu. Les facilitats per "copiar i enganxar" que brinden els productes digitals, fins al punt de convertir-se en una pràctica redaccional mecànica i quotidiana, mai no han de ser un pretext per al plagi i la usurpació.

Annex C

Recomanació sobre el plagi

El principi 1 del codi insta a contrastar bé totes les informacions, mentre que el principi 5 recomana que, com a norma general, les fonts siguin citades. Aquestes normes d'actuació es troben en la base de la credibilitat dels periodistes, i del seu compliment escrupolós en depèn en gran manera la confiança que el públic hi diposita.

Cal entendre per plagi la reproducció sense cita d'un fragment apreciable d'un producte aliè. Fer això pot constituir un delict, però a més pot socavar greument la credibilitat d'un periodista o d'un mitjà informatiu.

Hi ha diverses formes de plagi, totes elles abominables encara que es puguin presentar amb diferents graus de gravetat:

- La reproducció textual d'un fragment d'una obra literària, d'un treball periodístic o de qualsevol altre document l'autoria del qual sigui identificable i demostrable.
- La reproducció de fotografies o imatges de qualsevol mena que tinguin autoria, independentment fins i tot que estiguin subjectes a drets d' autor.
- La reutilització de fragments d'entrevistes o de talls de veu que hagin estat obtinguts per informadors d'altres mitjans i que hagin pogut ser capturats a partir d'emissions alienes.

Encara que la reproducció que es faci no sigui textual, també pot tenir consideració de plagi la difusió sense cita d'informacions que han estat obtingudes a partir del que ha estat publicat per un altre mitjà. La cita és especialment obligada quan es tracti d'informacions exclusives i molt rellevants que un altre mitjà ha obtingut de fonts que només han estat al seu abast.

No es podrà considerar que hi ha hagut plagi quan la cita de la procedència de la informació sigui ben explícita o quan ha estat obtinguda directament a partir de la mateixa font o de fonts diverses.

Annex D

Recomanació sobre el tractament de conflictes bèl·lics o armats

01. Donar veu a tots els actors i promoure la comprensió entre les parts implicades. Afavorir el diàleg.
02. No deshumanitzar cap part; cal parlar de les víctimes i també dels victimaris.
03. Evitar el llenguatge de les parts combatents i dels seus aliats. Exposar els enganys de qualsevol d'aquestes.
04. Mostrar els grups que en la base treballen per la pau, no només els dirigents. En particular, els esforços de la societat civil, que atén les víctimes físicament, materialment i emocionalment.

05. Explorar els conflictes en la seva complexitat i tractar la violència i els seus efectes tan visibles com invisibles, però també ocupar-se de les causes diverses que els han generat.

06. Els mitjans han d'evitar el sensacionalisme i també impedir l'emissió sense control de missatges en línia que siguin bel·licistes, xenòfobs, racistes i sexistes.

07. Informar dels conflictes encara que no hi hagi violència pot ajudar a prevenir-la.

08. No abandonar la cobertura després de l'alto el foc i ocupar-se de la resolució, la reconstrucció i la reconciliació.

09. Aprofitar les similituds entre els conflictes perquè les experiències constructives ajudin els que encara no han trobat un camí de resolució.

10. Cal fer esment sempre de les fonts de la informació, particularment quan representen actors enfrontats, i tenir en compte que terceres fonts enriqueixen la visió del conflicte. En cas d'informacions fetes sota censura o imposicions, cal fer-ho saber als receptors.

Annex E

Recomanació sobre l'ús del terme "il·legals" referit a persones

El terme "il·legal" aplicat a immigrants és incorrecte i vulnera els criteris del Codi Deontològic de la professió periodística, per les següents raons:

- Les persones mai no poden ser il·legals, perquè això suposaria negar a un ésser humà la categoria de subjecte de dret.
- L'aplicació inadequada d'aquest qualificatiu implica menyspreu a la dignitat i la pròpia imatge d'aquestes persones.
- L'ús d'aquesta paraula per a designar, de forma exclusiva i continuada, el col·lectiu de treballadors que emigren, significa un tracte discriminatori i afavoreix estereotips que criminalitzen la imatge d'aquestes persones en la consciència col·lectiva.

Annex F

Recomanació sobre la cita de nacionalitats i ètnies

La utilització per part dels mitjans audiovisuals de paraules i conceptes relacionats amb la nacionalitat o llocs de procedència per designar en titulars a un individu o banda d'individus que han comès actes delictius és discriminatòria.

Quan el tractament que donen els mitjans de comunicació a les informacions pot entrar dins d'un context discriminatori a fi de cridar l'atenció del lector, el que es provoca és que els ciutadans tinguin una actitud negativa respecte al fet migratori i als immigrants.

El CIC recomana als mitjans de comunicació que actuïn amb especial responsabilitat i rigor en el cas d'informacions o opinions amb continguts que puguin suscitar discriminacions per raons de gènere, ètnies, creences o extracció social o cultural, és a dir, evitant-se en tot cas les generalitzacions i l'etiquetatge de les persones per trets diferencials, ja siguin ètnics, religiosos, econòmics o socials. En tot cas, si el mitjà considera que la nacionalitat dels protagonistes és noticable, i sempre per tal de no fomentar en el receptor impulsos discriminatoris, el CIC recomana que aquesta dada s'esmenti sempre, siguin d'on siguin els autors dels fets descrits.

Federación de Asociaciones de Periodistas de España (FAPE)

(Aprobado en Asamblea Ordinaria celebrada en Sevilla el día 27 de Noviembre de 1993 y actualizado en Asamblea Ordinaria celebrada en Mérida el día 22 de abril de 2017)

PREÁMBULO

En el marco de las libertades civiles consagradas en la Constitución, que constituyen la referencia necesaria para una sociedad plenamente democrática, el ejercicio profesional del Periodismo representa un importante compromiso social, para que se haga realidad para todos los ciudadanos el libre y eficaz desarrollo de los derechos fundamentales sobre la libre información y expresión de las ideas.

Como su sujeto e instrumento de la libertad de expresión, los periodistas reconocen y garantizan que su ejercicio profesional es el cauce de manifestación de una opinión pública libre dentro del pluralismo de un Estado democrático y social de Derecho.

Pero los periodistas, también, consideran que su ejercicio profesional en el uso y disfrute de sus derechos constitucionales a la libertad de expresión y al derecho a la información, está sometido a los límites que impidan la vulneración de otros derechos fundamentales. Esas pautas de comportamiento profesional también han de hacerse efectivas en el ejercicio del periodismo cualquiera que sea el soporte tecnológico utilizado.

Por ello, a la hora de asumir estos compromisos, y como verdadera garantía que ofrece a la sociedad española, a la que sirve, la profesión periodística entiende que le corresponde mantener, colectiva e individualmente, una conducta responsable en cuanto se refiere a la ética y la deontología de la información. Los periodistas, integrados en la Federación de Asociaciones de la Prensa de España, se comprometen con la sociedad a mantener en el ejercicio de su profesión los principios éticos y deontológicos que le son propios.

En su virtud, la Asamblea General de la Federación de Asociaciones de la Prensa de España (*) promulga los siguientes principios y normas deontológicas de la profesión periodística:

I – PRINCIPIOS GENERALES

1. El Periodista actuará siempre manteniendo los principios de profesionalidad y ética contenidos en el presente Código Deontológico, cuya aceptación expresa será condición necesaria para su incorporación al Registro Profesional de Periodistas y a las Asociaciones de la Prensa federadas.

Quienes con posterioridad a su incorporación al Registro y a la correspondiente Asociación actúen de manera no compatible con estos principios, incurrirán en los supuestos que se contemplen en la correspondiente reglamentación.

2. El primer compromiso ético del periodista es el respeto a la verdad.

3. De acuerdo con este deber, el periodista defenderá siempre el principio de la libertad de investigar y de difundir la información y la libertad del comentario y la crítica.

4. Sin perjuicio de proteger el derecho de los ciudadanos a estar informados, el periodista respetará el derecho de las personas a su propia intimidad e imagen, teniendo presente que:

a) Solo la defensa del interés público justifica las intromisiones o indagaciones sobre la vida privada de una persona sin su previo consentimiento.

b) Con carácter general deben evitarse expresiones, **imágenes** o testimonios vejatorios o lesivos para la condición personal de los individuos y su integridad física o moral.

c) En el tratamiento informativo de los asuntos en que medien elementos de dolor o aflicción en las personas afectadas, el periodista evitará la intromisión gratuita y las especulaciones innecesarias sobre sus sentimientos y circunstancias.

d) Las restricciones sobre intromisiones en la intimidad deberán observarse con especial cuidado cuando se trate de personas ingresadas en centros hospitalarios o en instituciones similares.

e) Se prestará especial atención al tratamiento de asuntos que afecten a la infancia y a la juventud y se respetará el derecho a la intimidad de los menores.

5. El periodista debe asumir el principio de que toda persona es inocente mientras no se demuestre lo contrario y evitar al máximo las posibles consecuencias dañosas derivadas del cumplimiento de sus deberes informativos. Tales criterios son especialmente exigibles

cuando la información verse sobre temas sometidos al conocimiento de los Tribunales de Justicia.

a) El periodista deberá evitar nombrar en sus informaciones a los familiares y amigos de personas acusadas o condenadas por un delito, salvo que su mención resulte necesaria para que la información sea completa u equitativa.

b) Se evitará nombrar a las víctimas de un delito, así como la publicación de material que pueda contribuir a su identificación, actuando con especial diligencia cuando se trate de delitos contra la libertad sexual.

6. Los criterios indicados en los dos principios anteriores se aplicarán con extremo rigor cuando la información pueda afectar a menores de edad. En particular, el periodista deberá abstenerse de entrevistar, fotografiar o grabar a los menores de edad sobre temas relacionados con actividades delictivas o enmarcables en el ámbito de la privacidad.

7. El periodista extremará su celo profesional en el respeto a los derechos de los más débiles y los discriminados. Por ello, debe mantener una especial sensibilidad en los casos de informaciones u opiniones de contenido eventualmente discriminatorio o susceptibles de incitar a la violencia o a prácticas humanas degradantes.

a) Debe, por ello, abstenerse de aludir, de modo despectivo o con prejuicios a la raza, color, religión, origen social o sexo de una persona o cualquier enfermedad o discapacidad física o mental que padezca.

b) Debe también abstenerse de publicar tales datos, salvo que guarden relación directa con la información publicada.

II – ESTATUTO

1. Para garantizar la necesaria independencia y equidad en el desempeño de su profesión, el periodista deberá reclamar, para sí y para quienes trabajen a sus órdenes:

a) El derecho a unas dignas condiciones de trabajo, tanto en lo que se refiere a la retribución, como a las circunstancias materiales y profesionales en las que debe desempeñar su tarea.

- b) El deber y el derecho de oposición a cualquier intento evidente de monopolio u oligopolio informativo, que pueda impedir el pluralismo social y político.
- c) El deber y el derecho de participación en la empresa periodística, para que se garantice su libertad informativa de manera compatible con los derechos del medio informativo en que se exprese.
- d) El derecho a invocar la cláusula de conciencia, cuando el medio del que dependa pretenda una actitud moral que lesione su dignidad profesional o modifique sustantivamente la línea editorial.
- e) El derecho y el deber a una formación profesional actualizada y completa.

2. El periodista tiene derecho a ser amparado tanto en el marco de su propia empresa como por las organizaciones asociativas o institucionales, frente a quienes, mediante presiones de cualquier tipo, pretendan desviarle del marco de actuación fijado en el presente Código Deontológico.

3. El secreto profesional es un derecho del periodista, a la vez que un deber que garantiza la confidencialidad de las fuentes de información. Por tanto, el periodista garantizará el derecho de sus fuentes informativas a permanecer en el anonimato, si así ha sido solicitado. No obstante, tal deber profesional podrá ceder excepcionalmente en el supuesto de que conste fehacientemente que la fuente ha falseado de manera consciente la información o cuando el revelar la fuente sea el único medio para evitar un daño grave e inminente a las personas.

4. Corresponde al periodista vigilar escrupulosamente el cumplimiento por parte de las Administraciones Públicas de su obligación de transparencia informativa. En particular, defenderá siempre el libre acceso a la información proveniente o generada por aquéllas, a sus Archivos o Registros Administrativos.

5. El periodista respetará y hará respetar los derechos de autor y propiedad intelectual que se derivan de toda clase de actividad creativa. Evitará toda forma de plagio y prestará especial atención a que la reproducción de contenidos a través de medios tecnológicos no vulnere los referidos derechos.

III – PRINCIPIOS DE ACTUACIÓN

1. El compromiso con la búsqueda de la verdad llevará siempre al periodista a informar sólo sobre hechos de los cuales conozca su origen, sin falsificar documentos ni omitir informaciones esenciales, así como a no publicar material informativo falso, engañoso o deformado. En consecuencia:

a) Deberá fundamentar las informaciones que difunda, lo que incluye el deber que contrastar las fuentes y el de dar la oportunidad a la persona afectada de ofrecer su propia versión de los hechos.

b) Advertida la difusión de material falso, engañoso o deformado, estará obligado a corregir el error sufrido con toda rapidez y con el mismo despliegue tipográfico y/o audiovisual empleado para su difusión. Asimismo difundirá a través de su medio una disculpa cuando así proceda.

c) Asimismo, y sin necesidad de que los afectados acudan a la vía judicial, deberá facilitar a las personas físicas o jurídicas la adecuada oportunidad de replicar a las inexactitudes de forma análoga a la indicada en el párrafo anterior.

2. En el desempeño de sus obligaciones profesionales, el periodista deberá utilizar métodos dignos para obtener la información, lo que excluye los procedimientos ilícitos.

3. El periodista reconocerá y respetará a las personas físicas y jurídicas su derecho a no proporcionar información, ni a responder a las preguntas que se les formulen, sin perjuicio del deber profesional de atender el derecho de los ciudadanos a la información.

4. Con las mismas excepciones previstas para el secreto profesional, el periodista respetará el off the record cuando haya sido expresamente invocado o se deduzca que tal fue la voluntad del informante.

5. El periodista establecerá siempre una clara e inequívoca distinción entre los hechos que narra y lo que puedan ser opiniones, interpretaciones o conjeturas, aunque en el ejercicio de su actividad profesional no está obligado a ser neutral.

6. A fin de no inducir a error o confusión de los usuarios, el periodista está obligado a realizar una distinción formal y rigurosa entre la información y la publicidad.

Se entiende contrario a la ética de la profesión periodística su ejercicio simultáneo con la publicidad, o con aquellas actividades institucionales o privadas de comunicación social cuando afecten a los principios y normas deontológicas del periodismo.

7. El periodista no aceptará, ni directa ni indirectamente, retribuciones o gratificaciones de terceros, por promover, orientar, influir o haber publicado informaciones u opiniones de cualquier naturaleza.

8. El periodista no utilizará nunca en beneficio propio las informaciones privilegiadas de las que haya tenido conocimiento como consecuencia del ejercicio profesional. En particular, el periodista que habitual u ocasionalmente informado sobre asuntos financieros estará sujeto a las siguientes limitaciones:

a) No podrá utilizar en su propio beneficio económico datos financieros de los que tenga conocimiento antes de su difusión general, ni podrá tampoco transmitir tales datos a terceros.

b) No podrá escribir sobre acciones o valores en los que tenga un interés financiero significativo propio o de sus familiares.

c) No podrá negociar de ningún modo acciones o valores, sobre los que tenga intención de escribir en un futuro próximo.

9. Los Principios y Normas que figuran en el presente Código Deontológico serán de aplicación también en aquellos supuestos en los que los periodistas actúen como tales a través de modalidades digitales o de otros sistemas tecnológicos de comunicación o información bajo cualquier formato.

(*) hoy “*Federación de Asociaciones de Periodistas de España*”